

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Anket Raporu

Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır
Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım

TR2021/W1T7/A02/OT02-2 (TEBD II)

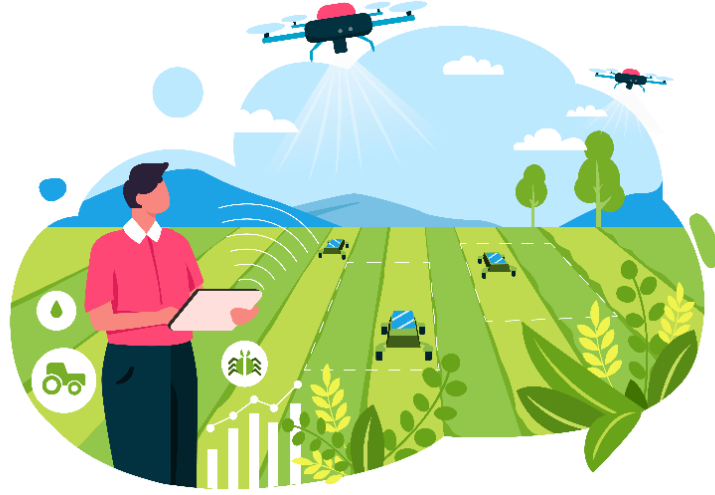

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

ANKET RAPORU

Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım Projesi

TR2021/W1T7/A02/OT02-2 (TEBD II)

Bu çalışma “Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım” başlıklı
projenin katılımcıların görüşlerinin değerlendirildiği araştırmanın sonuç raporudur.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Sunuş

Kozan' ın tarım sektörü, bitkisel üretim ve hayvancılığın bir arada karakterize edilen çeşitlendirilmiş bir üretim manzarası sergilemektedir. Bölge, özellikle narenciye, hurma ve meyve gibi çeşitli sebze ve meyvelerin yetiştirilmesinde öne çıkmaktadır. Kozan, Türkiye' deki narenciye üretiminin beşte birini karşılamaktadır. Bu anlamda Kozan' da tarım alanında çalışmaların yapılması bölge ve ülke tarımını geliştirmek açısından önem arz etmektedir.

Tecrübenin etkin şekilde tarımsal üretimde kullanılması, yeni üretim tekniklerini bilen ve kullanabilen insan kaynaklarının yetiştirilmesi gerekmektedir. Ülkemizin ihtiyaçlarını karşılayabilmenin ötesinde dünya tarım piyasasında rekabet edebilir bir tarım sektörünü oluşturabilmek, tarımdaki insan kaynaklarının durumunu, karar alma süreçlerini ve gelişimini anlamayı sağlayacaktır.

Kozan Ticaret Odası (KTO) tarım sektöründe faaliyet gösteren çiftçilerin yanı sıra paydaşların, KOBİ' lerin, çalışanların ve diğer insan kaynaklarının karar alma mekanizmalarının nasıl çalıştığını, karşılaşılan sorunları ve diğer tarımsal üretim ile ilgili konuları belirleyebilmek için “Kozan' daki Yerel Toplulukların İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi” anket çalışmasını yürütmüştür.

Bu faaliyet, Kozan' daki çiftçiler, KOBİ' ler ve tarımsal paydaşlar arasında akıllı ve hassas tarım tekniklerinin benimsenmesinde karşılaşılan özel ihtiyaçları ve zorlukları belirlemek amacıyla hedefli bir anket çalışmasını içermektedir. Anket, mevcut tarım uygulamaları, teknik beceriler, dijital araçlara aşinalık ve ek destek veya eğitime ihtiyaç duyulan alanlar hakkında sonuçlar sunmaktadır. Sonuçlar, yerel bağlam hakkında değerli bilgiler sağlamak ve proje için eğitimler, dijital kaynaklar ve mentorluk faaliyetleri konularında, ihtiyaçları karşılayacak şekilde uyarlanmasına olanak tanımaktadır. Bu anket çalışması, proje faaliyetlerini Kozan' daki çiftçilerin ve KOBİ' lerin pratik gereksinimleriyle uyumlu hale getirmek ve proje sonuçlarının ilgili, erişilebilir ve etkili olmasını sağlamak açısından önemlidir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Anket Kozan Bölgesini en iyi şekilde temsil edecek bir örneklem seçimi ile 103 çiftçi ve KOBİ temsilcisine bölgede uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları rapor olarak hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

İçindekiler

ÖNSÖZ.....	5
Nasıl Gerçekleştirildi?.....	6
Ne Hedeflenmektedir?.....	6
Araştırmanın Amacı	7
Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri	7
Araştırmanın Güçlükleri ve Sınırlılıkları	7
Araştırmaya İlişkin Etik İlkeler	8
YÖNTEM.....	8
Araştırmanın Modeli	8
Evren ve Örneklem.....	8
Verilerin Toplanması	8
BULGULAR VE YORUM	10
Demografik Bulgular.....	10
Üreticilerin Tarım Alanına İlişkin Bulgular	16
Üreticilerin Yurtdışı İşbirliklerine İlişkin Bulgular	37
AB Yeşil Mutabakatına İlişkin Bulgular	40
GENEL DEĞERLENDİRME	43

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

ÖNSÖZ

Günümüzde iklim değışikliği, doğal kaynakların azalması ve çevresel baskılar; tarım sektöründe sürdürülebilir, yenilikçi ve iş birliğine dayalı yaklaşımların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede hayata geçirilen “Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım” projesi, çevresel sürdürülebilirliği destekleyen akıllı tarım uygulamalarının yaygınlaştırılmasını ve farklı ülkelerden paydaşlar arasında bilgi, deneyim ve iyi uygulama paylaşımının güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

Bu anket çalışması, Kozan’ da tarım sektöründe faaliyet gösteren paydaşların akıllı tarım uygulamalarına yönelik farkındalıklarını, ihtiyaçlarını, karşılaştıkları zorlukları ve sınır ötesi iş birliği potansiyellerini daha iyi anlamak amacıyla hazırlanmıştır. Anketten elde edilecek bulgular, proje faaliyetlerinin şekillendirilmesine, politika önerilerinin geliştirilmesine ve sürdürülebilir tarım alanında etkili çözümler üretilmesine katkı sağlayacaktır.

Karmaşık bir konuyu veya maddeyi daha iyi anlamada analizden yararlanılır. Analiz bir konuyu daha küçük parçalara ayırma sürecidir. Analiz ile temel parçalarına ayrılmış olan konu bu parçaları ve aralarındaki ilişkileri tanımlama imkânı sunmaktadır. Edebi anlamda ise analiz bir bütünü parçalarına ayırarak ayrıntılı inceleme şeklinde ifade edilmektedir. Analiz işlemini gerçekleştirmede araçlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada “Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım” başlıklı proje için hazırlanan araştırmanın sonuçları rapor edilmiştir. Kozan Ticaret Odası tarafından gerçekleştirilen proje kapsamında özellikle ihtiyaçların belirlenmesi, mevcut durumun ortaya konulması, sürdürülebilir, yenilikçi ve iş birliğine dayalı yaklaşımların geliştirilmesi adına bu raporun oluşturulması önem arz etmektedir. Bu sayede gerçekleştirilecek faaliyetlerde özellikle proje sürecine yarar sağlanacağı düşünülmektedir. Bu raporda araştırma yöntemi, bulgular, yorum ve sonuç kısmı yer almaktadır. Günümüzde tarım konusunda teknolojiye duyulacak ihtiyacın artacağı yapılan çalışmalarla alanyazında yer bulmaktadır. Bu projenin hem yerel hem de uluslararası anlamda tarım konusunda faydalı olacağı, proje raporları ile de ulusal ve uluslararası alanlarda konuya ışık tutacağı ümit edilmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

“Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım” projesi kapsamında ele alınacak konulardan birisi akıllı tarımdır. Endüstri 4.0 teknolojilerinin devreye girmesiyle hemen hemen tüm alanlarda ve sektörlerde büyük teknolojik atılımlar meydana gelmektedir. Tarım 4.0 ve Endüstri 4.0’ın tarım sektöründe uygulanması ve buna bağılı ileri teknolojiler, daha fazla mahsul verimi, verimlilik ve gıda güvenliğı sunarken, çevresel sürdürülebilirliğe de katkıda bulunmaktadır. Bu anlamda sınır ötesi iş diyaloguna katkı sunması düşünölen bu projede akıllı tarım kavramı önem arz etmektedir. Yapılan anket çalışması çiftçilerin ve KOBİ’leri mevcut durumu ve ihtiyaçlarının yanı sıra tarım teknolojisindeki farkındalıkları da ortaya konulmuştur. Proje kapsamında istihdam rakamlarında geride kalan gençler ve kadınların sektöre kazandırılması projenin öncelikleri arasındadır. Katılımcıların akıllı tarım konusunda eğitilmeleri ve geliştirilmeleri proje hedefleri arasındadır.

Nasıl Gerçekleştirildi?

“Çevresel Sürdürülebilirlik ve Sınır Ötesi İş Diyalogu için Akıllı Tarım” projesi kapsamında, uzmanlar ve paydaşlar tarafından, Kozan Ticaret Odasında (KTO) başvuru sisteminde ilan edilen proje erişimine katılımcılar dahil olmaktadır. Gerçekleştirilen anket çalışması ile katılımcıların mevcut durumları ve neye ihtiyaç duydukları analiz edilmiştir. Katılımcılar belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim, mentorluk, sınır ötesi iş diyalogunun yanı sıra akıllı tarım konusunda faaliyetlere katılabilecek, bilgi ve becerilerini geliştirecektir.

Ne Hedeflenmektedir?

- ✓ Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması.
- ✓ Tarımsal üretimin çeşitli aşamalarında teknoloji kullanımını yaygınlaştırmak.
- ✓ Tarım uygulamalarında verimliliğin artması, maliyetlerin azalması, ürün verimlerinin artması, daha az ürün kaybı, yakıt, su ve gübrelerin minimum kullanılmasının sağlanması.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile, akıllı ve hassas tarım tekniklerinin benimsenmesinde belirli ihtiyaçları ve zorlukları belirlemek amacıyla Kozan'daki çiftçiler, KOBİ'ler ve tarımsal paydaşlar arasında hedeflenen bir anket uygulanması amaçlanmaktadır. Anket demografik ve sosyo – ekonomik özelliklere ait sorular, üreticilerin tarım alanına ilişkin sorular, üreticilere yönelik akıllı tarıma ilişkin sorular, üreticilerin teknoloji kullanımlarına ilişkin sorular, çiftçilerin tarım teknoloji bağlamına yönelik sorular, üreticilerin yurtdışı işbirliklerine ilişkin sorular, AB yeşil mutabakatına ilişkin sorular ve karşılaşılan zorluklar ve ihtiyaçlara ilişkin sorular hakkında bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Sonuçlar, yerel bağlam hakkında değerli bilgiler sağlayarak proje ekibinin, üreticilerin en acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere yaklaşan eğitim oturumlarını, dijital kaynakları ve mentorluk faaliyetlerinin özelleştirilmesine olanak tanıyacaktır. Ankete dayalı bu değerlendirme, proje faaliyetlerini Kozan' daki çiftçilerin ve KOBİ'lerin pratik gereksinimleriyle uyumlu hale getirmek ve proje sonuçlarının ilgili, erişilebilir ve etkili olmasını sağlamak için önem arz etmektedir.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırma Adana ili Kozan ilçesinde yapılmıştır. Kozan ilçesinde faaliyette bulunan çiftçiler ve KOBİ'ler araştırmada yer almaktadır.

Araştırmanın Güçlükleri ve Sınırlılıkları

Araştırmaya katılan katılımcıların tarım ile uğraşmaları bu anlamda teknoloji kullanımı konusuna mesafeli bulunmaları, yurtdışı işbirliklerine uzak bulunmaları, ayrıca araştırmanın Kozan ilçesinde iletişim kurulacak kişilerce sınırlı kalmış olmasıdır.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Araştırmaya İlişkin Etik İlkeler

Bu araştırmada bilimsel araştırma ve yayınların dürüstlük, açıklık, nesnellik (objektif olma), başkalarının bulgu ve yaratılarına saygı gibi temel ilkelere uygun biçimde yapılmasını sağlamayı amaçlayan ve bunun gerçekleşmesi için çalışmalar yapan uygulamalı etik alanı olarak tanımlanan ilkeler gözetilecektir.

YÖNTEM

Bu bölümde örneklem, verilerin toplanması ve veri analizi yöntemi hakkında bilgi verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma deseni (modeli), araştırmanın sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır. Bu araştırmada genel tarama modeli uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmada veri toplama amacıyla anket tercih edilmiştir. Uygulanan ankette tüm evrenin değerlendirmeye katılması mümkün olmamıştır. Örneklem büyüklüğü ise araştırmaya katılabilecek yararlanıcılar ile sınırlandırılmıştır. Örneklemde yer alan katılımcıların bölgede tarım alanında konuyla ilgili kişiler olmalarına özen gösterilmiştir. Toplamda analizin yapılabilmesi için örneklem büyüklüğü 103'tür.

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak kullanılan anket formu Bayar, F. (2019) tarafından hazırlanan “Tarımda Bilgi Yönetim Sistemleri ve Tarbil” ve Özütemiz, Ş. (2022) tarafından hazırlanan “Lise Öğrencilerinin Tarımsal Projelere İlgilerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmalarda kullanılan araçlar ilgili araştırmacılardan izin alınarak verilerin toplanmasında kullanılmıştır. Ayrıca anket demografik ve sosyo – ekonomik özelliklere ait sorular, üreticilerin

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

tarım alanına ilişkin sorular, üreticilere yönelik akıllı tarıma ilişkin sorular, üreticilerin teknoloji kullanımlarına ilişkin sorular, çiftçilerin tarım teknoloji bağlamına yönelik sorular, üreticilerin Yurtdışı işbirliklerine ilişkin sorular, AB yeşil mutabakatına ilişkin sorular ve karşılaşılan zorluklar ve ihtiyaçlara ilişkin sorulardan, açık uçlu, anket ve likert türünde ölçeklerden de oluşmaktadır. Bu sayede araştırmada derinlemesine analiz yapılması amaçlanmıştır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formunun uygulanabilirliğini tespit etmek için, çiftçi ve KOBİ'lerden 10 kişi üzerinde test edilip, ön araştırmaya tabi tutulmuştur. Yapılan pilot çalışma, hazırlanan anket formundaki hatalar ve eksikliklerin tespit edilmesi, anketin katılımcılar tarafından anlaşılır olup olmadığının belirlenmesi ve çalışmanın gerçeği yansıtıp yansıtmadığını ortaya koymak için yapılmıştır. Pilot çalışma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda anket formunda düzeltmeler yapılarak çalışma nihai haline getirilmiştir (Bayar, 2019; Özütemiz, 2022). Anket formundaki ilk sorular katılımcıların demografik ve sosyo – ekonomik özelliklerine ait yapılarını ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır.

Sonraki bölümde yer alan sorular ise katılımcıların tarım alanına ilişkin sorular, üreticilere yönelik akıllı tarıma ilişkin sorular, üreticilerin teknoloji kullanımlarına ilişkin sorular, çiftçilerin tarım teknoloji bağlamına yönelik sorular, üreticilerin yurtdışı işbirliklerine ilişkin sorular, AB yeşil mutabakatına ilişkin sorular ve karşılaşılan zorluklar ve ihtiyaçlara ilişkin sorular gibi kapsamlı oluşturulmuştur. Çalışmanın genel hatlarına uygun olacak şekilde anket soruları hazırlanıp anket formu oluşturulmuştur. Likert ölçeği kullanılarak hazırlanan sorulara katılımcılardan 1 ile 5 arasında değer vermeleri istenmiştir. Likert ölçeği kullanarak hazırlanan sorulardaki beşli ölçeğin değer farkının ($5-1=4$) değer yargısına bölünmesiyle elde edilen 0,80'lik aralıklar, benimsenme düzeyinin sınırlarını belirlemiştir. Buna göre; 1,00-1,80 arasında aritmetik ortalamaya sahip faktörlerdeki benimsenme düzeyi “düşük”, 1,81-2,60 arasındakiler “orta altı”, 2,61-3,40 arasındakiler “orta”, 3,41-4,20 arasındakiler “orta üstü”, 4,21-5,00 arasındakiler “yüksek” şeklinde değerlendirilmiştir. Anket çalışmasının tüm katılımcılar tarafından eksiksiz cevaplanmasından sonra elde edilen veriler IBM SPSS 25 paket programı yardımıyla değerlendirilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

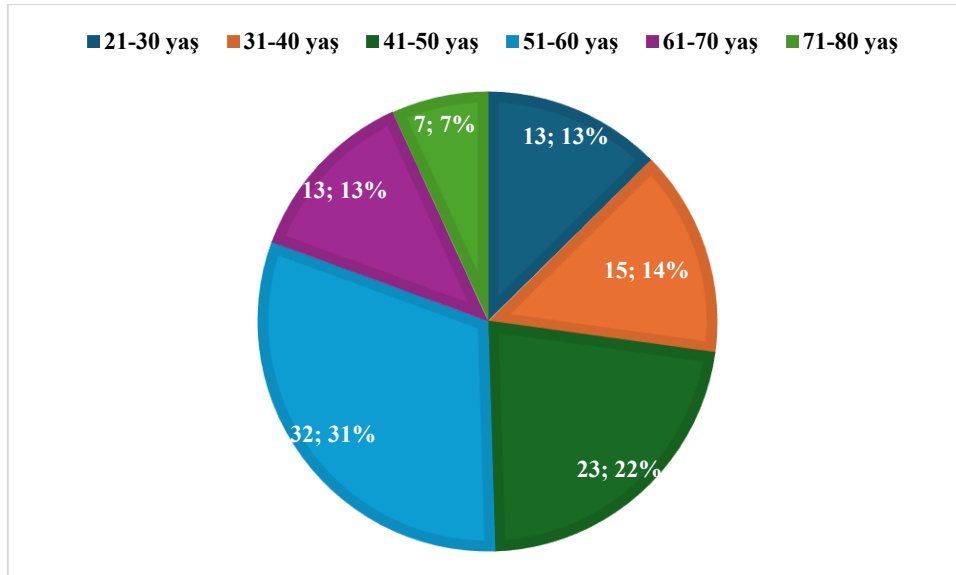
Ortaya konulan hipotezlerde ihtiyaç duyulan analizler gerçekleştirilmiştir. Anlamlılık seviyesi olarak 0,05 kullanılmış olup, hipotezlerde $p < 0,05$ durumunda anlamlı farklılık olduğu, $p > 0,05$ olması durumunda ise anlamlı bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir. Anket verileri yorumlanarak sonuçlar oluşturulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Yapılan analizlerde çevresel sürdürülebilirlik ve sınır ötesi iş diyalogu için akıllı tarıma yönelik olarak katılımcıların görüşleri anket çalışması ile ortaya konulmuştur. Araştırmada elde edilen demografik ve sosyo – ekonomik özelliklere ait bulgulara, üreticilerin tarım alanına ilişkin bulgulara, üreticilere yönelik akıllı tarıma ilişkin bulgulara, üreticilerin teknoloji kullanımlarına ilişkin bulgulara, çiftçilerin tarım teknoloji bağlamına yönelik bulgulara, üreticilerin yurtdışı işbirliklerine ilişkin bulgulara, AB yeşil mutabakatına ilişkin bulgulara ve karşılaşılan zorluklar ve ihtiyaçlara ilişkin bulgulara bu bölümde yer verilmektedir.

Demografik Bulgular

Araştırmaya katılanların yaşlarına göre dağılımları Şekil 1’ de gösterilmektedir.

Şekil 1. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları

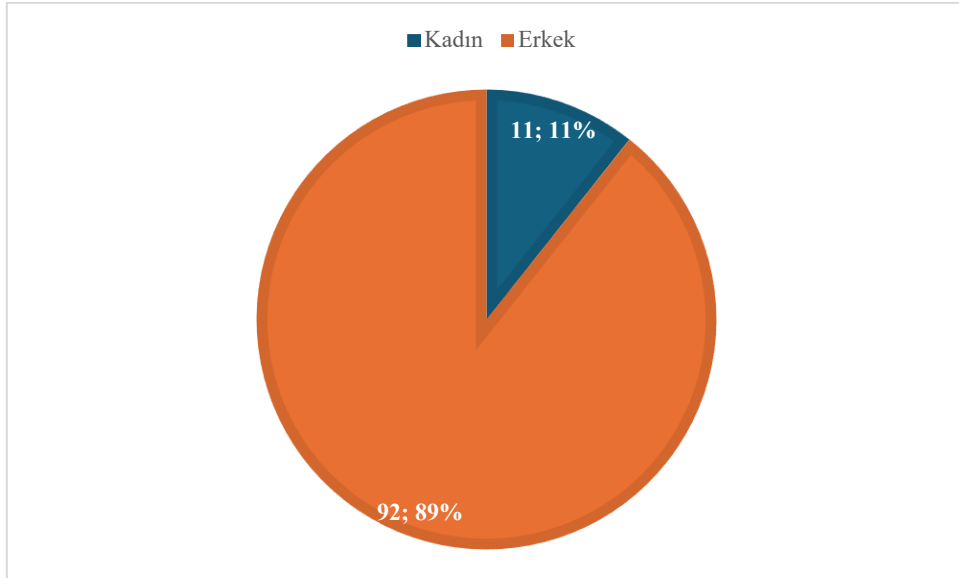

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Araştırmaya katılanların Şekil 1’deki gibi yaşlarına göre dağılım oranları 21-30 yaş aralığı (% 13) 13 kişi, 31-40 yaş aralığı (% 14) 15 kişi, 41-50 yaş aralığı (% 23) 23 kişi, 51-60 yaş aralığı (% 32) 32 kişi, 61-70 yaş aralığı (% 13) 13 kişi ve 71-80 yaş aralığı ise (% 7) ile 7 kişi olarak belirlenmiştir. Buna göre araştırmaya katılan katılımcıların yaş dağılımlarının orta yaş düzeyinde olduğu özellikle 51-60 yaş aralığında ve 41-50 yaş aralığında katılımın fazla olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanların cinsiyetlerine göre dağılımları Şekil 2’de gösterilmektedir.

Şekil 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

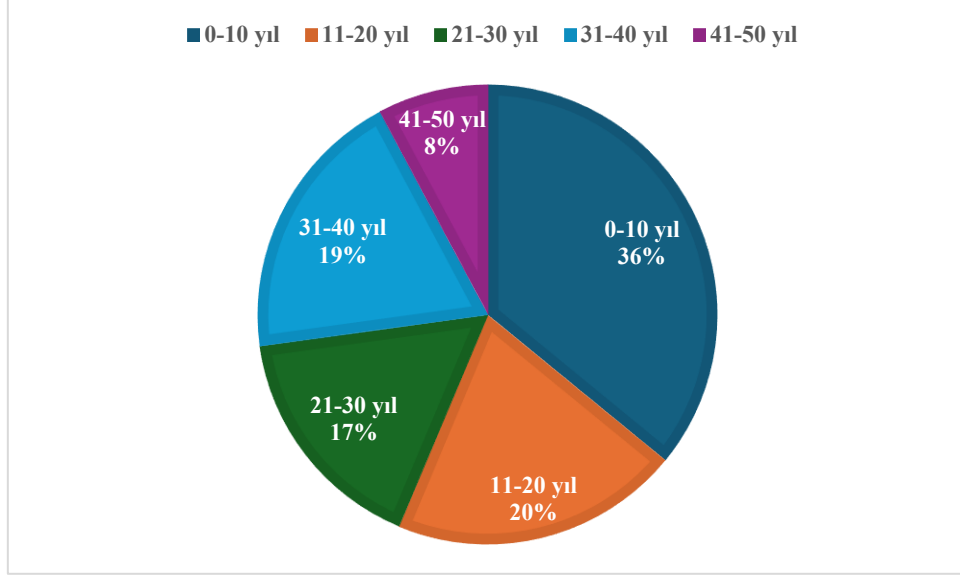
Araştırmaya katılanların Şekil 2’deki gibi cinsiyetlerine göre dağılım oranları Kadın (% 11) 11 kişi, Erkek (% 89) ise 92 kişidir. Buna göre araştırmaya katılan katılımcıların erkek olanların oranının fazla olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanların mesleki deneyimlerine göre dağılımları Şekil 3’de gösterilmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 3. Katılımcıların Mesleki Deneyimlerine Göre Dağılımları

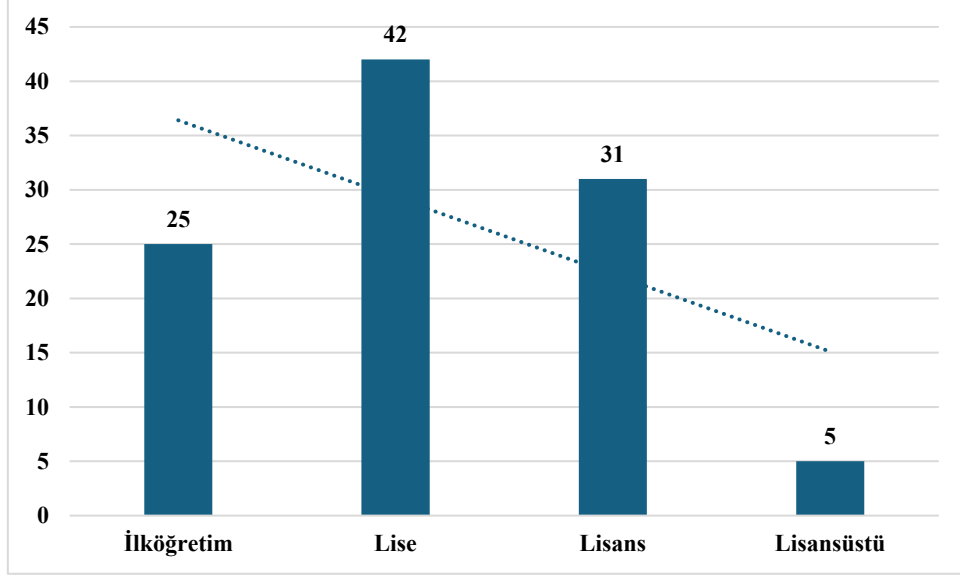
Araştırmaya katılanların mesleki deneyimlerine göre dağılımları Şekil 3’te gösterildiği gibi 0-10 yıl arası mesleki tecrübeye sahip olanlar 37 kişi (% 36), 11-20 yıl arası mesleki tecrübeye sahip olanlar 21 kişi (% 20), 21-30 yıl arası mesleki tecrübeye sahip olanlar 17 kişi (% 17), 31-40 yıl arası mesleki tecrübeye sahip olanlar 20 kişi (% 19), 41-50 yıl arası mesleki tecrübeye sahip olanlar 8 kişi (% 8) olarak tespit edilmiştir. Bu anlamda en çok katılımcı 0-10 yıl (%36) mesleki tecrübeye sahip kişilerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılanların eğitim düzeylerine göre dağılımları Şekil 4’ de gösterilmektedir.

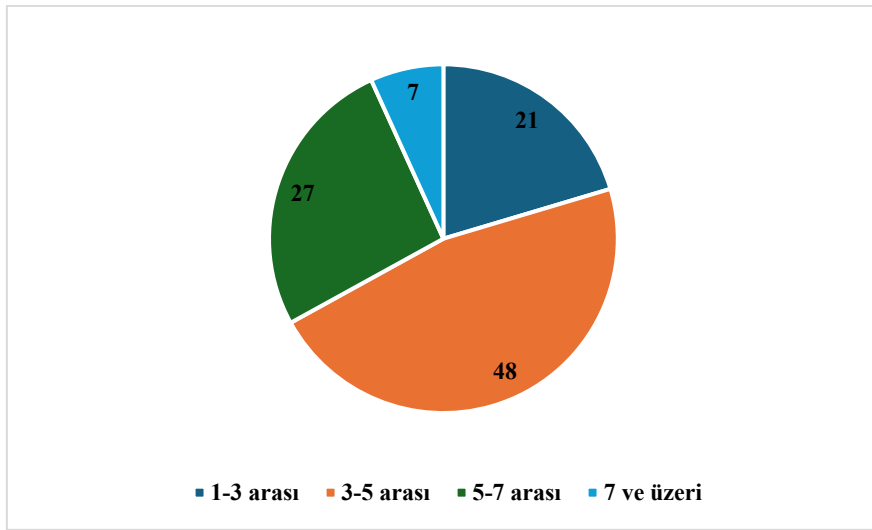
Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 4. Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımları

Araştırmaya katılanların eğitim düzeylerine göre dağılımları Şekil 4’ de gösterildiği gibi lisans mezunu olanlar 31 kişi, lise mezunu 42 kişi, lisansüstü mezun 5 kişi, ilköğretim mezunu ise 25 kişi olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların eğitim durumlarına göre en çok lise mezunu oldukları en az ise lisansüstü mezunu olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanların ailedeki kişi sayılarına göre dağılımları Şekil 5’ de gösterilmektedir.

Şekil 5. Katılımcıların Ailedeki Kişi Sayılarına Göre Dağılımları

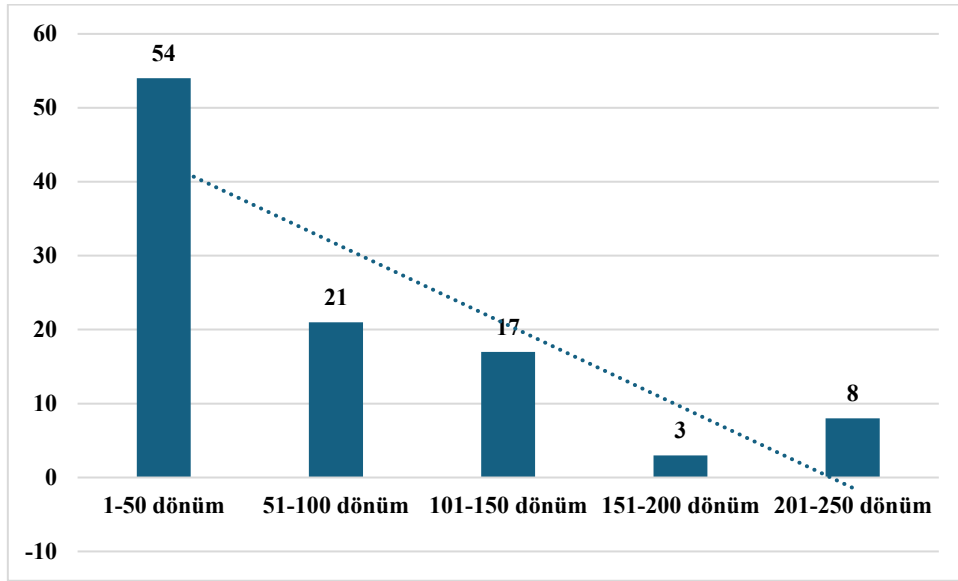

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Araştırmaya katılanların ailedeki kişi sayılarına göre dağılımları Şekil 5’ te incelendiğinde 48 kişinin 3-5 arası ailede kişiye sahip oldukları, 27 kişinin 5-7 arası ailede kişiye sahip oldukları, 21 kişinin 1-3 arası ailede kişiye sahip oldukları ve 7 kişinin ise 7 ve üzeri kişiye ailede sahip oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılanların sahip oldukları işletme / arazi genişliklerine göre dağılımları Şekil 6’ da gösterilmektedir.

Şekil 6. Katılımcıların İşletme / Arazi Genişliklerine Göre Dağılımları

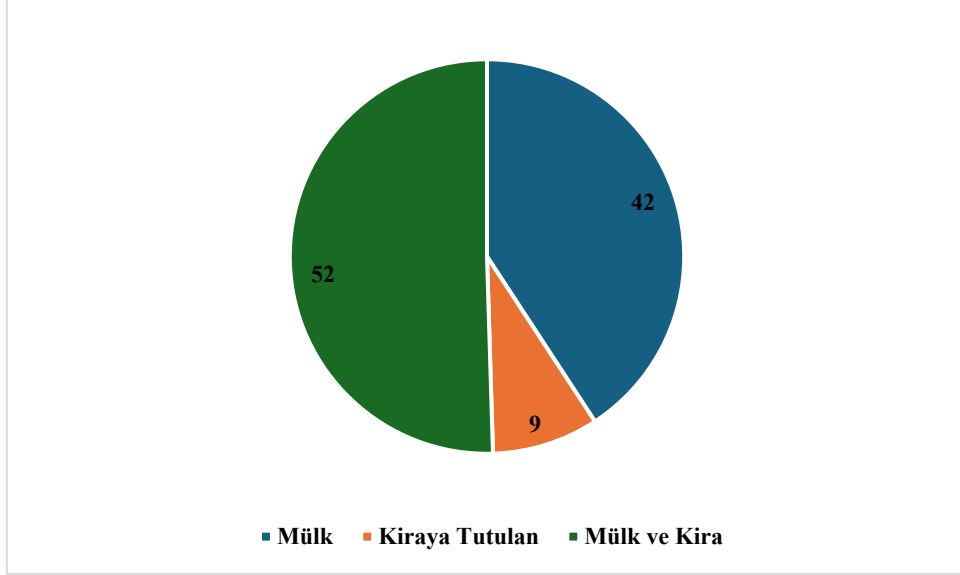
Araştırmaya katılanların işletme / arazi genişliklerine göre dağılımları Şekil 6’ da verilenlere göre 1-50 dönüm arası 54 katılımcı, 51-100 dönüm arası 21 katılımcı, 101-150 dönüm arası 17 katılımcı, 151-200 dönüm arası 3 katılımcı ve 201-250 dönüm arası ise 8 katılımcı yer almaktadır. Araştırmaya katılanların işletme / arazi genişliklerinin alt ve orta genişlikte olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanların arazi mülkiyet durumlarına göre dağılımları Şekil 7’ de gösterilmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 7. Katılımcıların Arazi Mülkiyet Durumlarına Göre Dağılımları

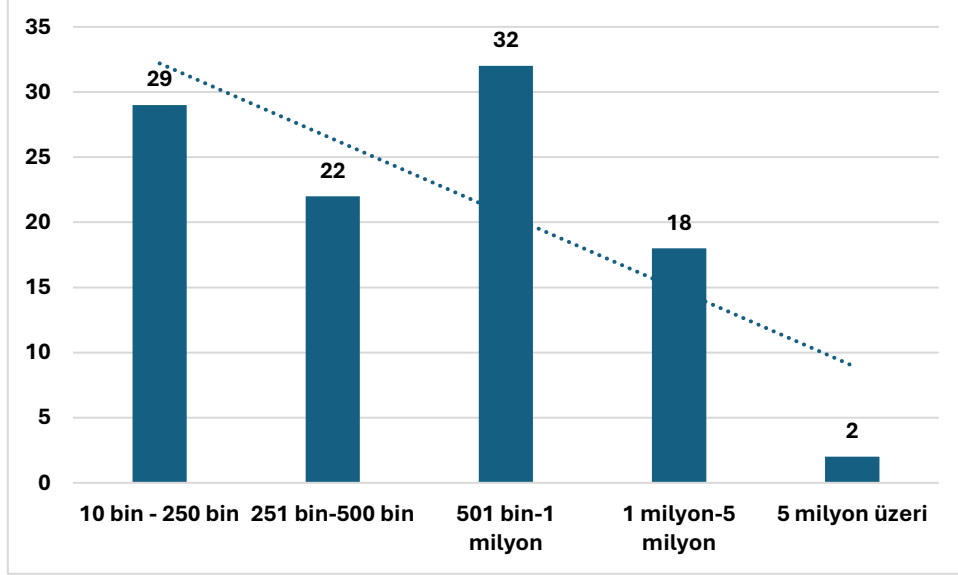
Katılımcıların arazi mülkiyet durumlarına göre dağılımlarına Şekil 7’ de verilenlere göre mülk ve kira 52 (% 50), sadece mülk 42 (% 41) ve sadece kiraya tutulan ise 9 (% 9) olarak tespit edilmiştir. Bu anlamda sadece kiraya tutarak tarım ile uğraşanların oranının oldukça alt seviyede olduğu ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanların tarımsal gelir durumlarına göre dağılımları Şekil 8’ de gösterilmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 8. Katılımcıların Tarımsal Gelir Durumlarına Göre Dağılımları

Araştırmaya katılanların tarımsal gelir durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında 10 bin – 250 bin TL arası 29 kişi, 251 bin – 500 bin TL arası 22 kişi, 501 bin – 1 milyon TL arası 32 kişi, 1 milyon – 5 milyon TL arası 18 kişi ve 5 milyon TL üzeri tarımsal gelire sahip olanlar ise 2 kişi olarak belirlenmiştir.

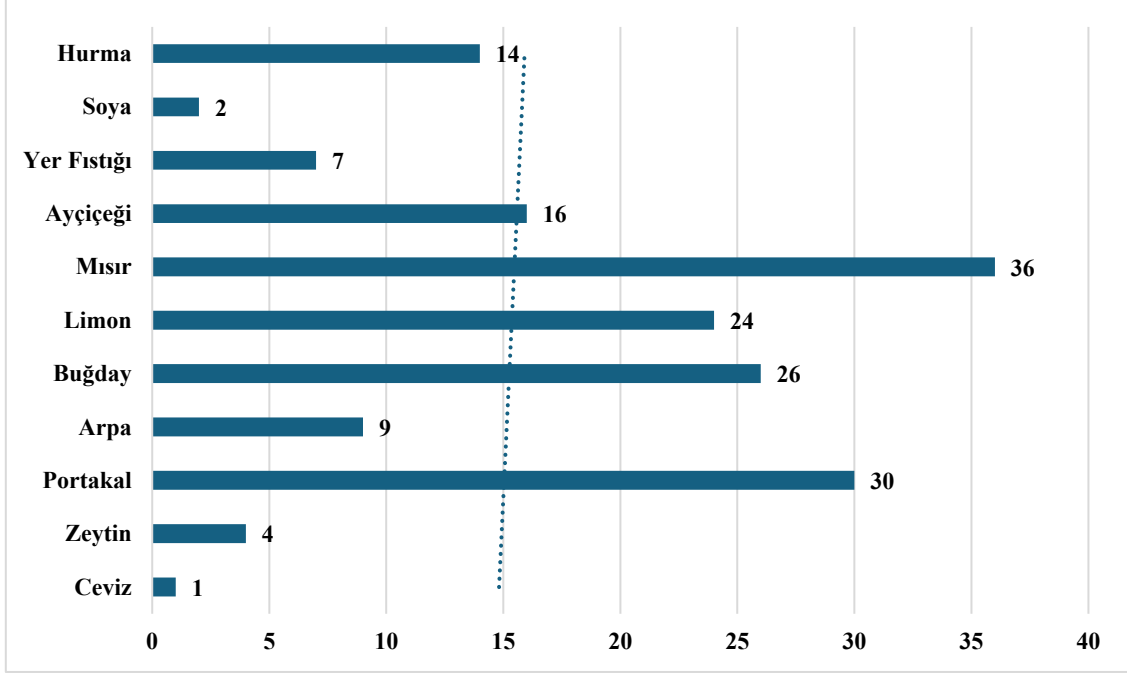
Üreticilerin Tarım Alanına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılanların yetiştirdikleri ürünlere göre dağılımları Şekil 9’ da gösterilmektedir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 9. Katılımcıların Yetiştirdikleri Ürün Durumlarına Göre Dağılımları

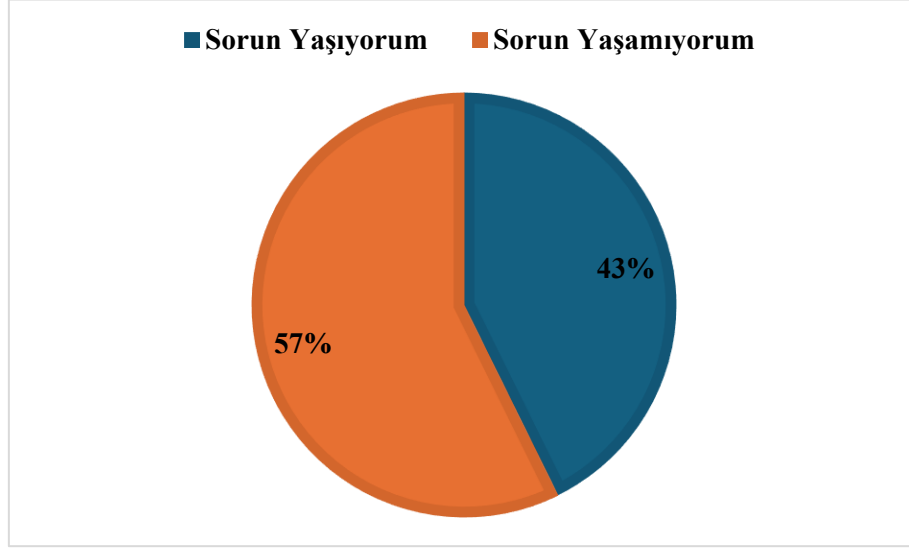
Araştırmaya katılanlardan 36 kişi mısır, 30 kişi portakal, 26 kişi buğday ve 24 kişi limon yetiştiricisidir. Ayçiçeği yetiştiren kişi sayısı 16 iken, 14 kişi hurma, 9 kişi arpa ve 7 kişi ise yer fıstığı üreticisidir. Zeytin 4 kişi, soya 2 kişi ve ceviz de 1 kişi tarafından üretilmektedir. Kozan’ da yetiştirilen ürünlerin narenciye, buğday, mısır ve hurma üzerine yoğunlaştığı ifade edilebilir.

Araştırmaya katılanların yetiştirdikleri ürünlerde pazarlama sorunu yaşamalarına göre dağılımları Şekil 10’ da gösterilmektedir.

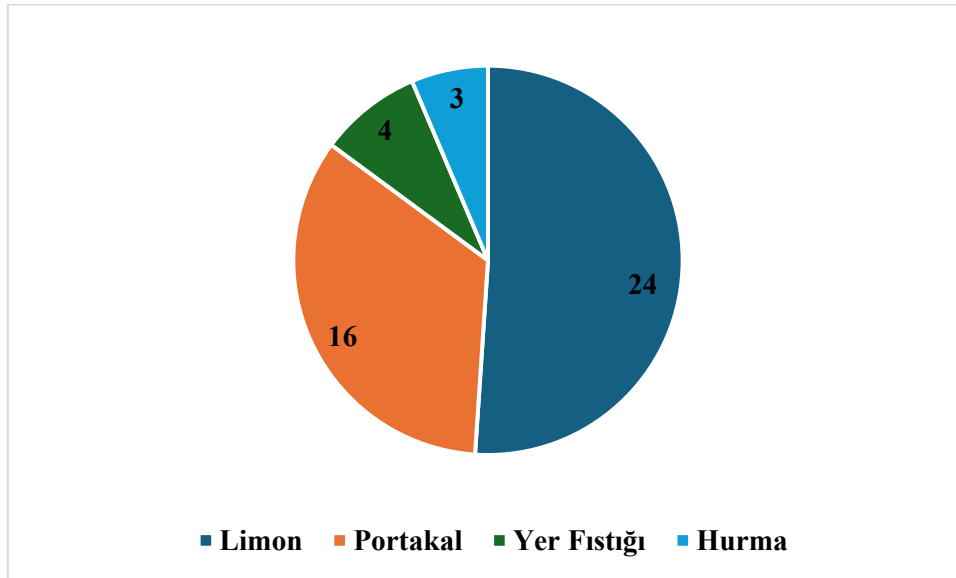

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 10. Katılımcıların Pazarlama Sorunu Durumlarına Göre Dağılımları

Katılımcılardan 44 kişi (% 43) yetiştirdiği ürünleri pazarlama sorunu yaşadığını ifade etmektedir. 59 kişi ise (% 57) yetiştirdiği ürünlerde pazarlama sorunu yaşamadığını ifade etmektedir. Araştırmaya katılanlardan yetiştirdikleri ürünlerde pazarlama sorunu yaşayanların hangi ürünlerde sorun yaşadıklarına ilişkin dağılımları Şekil 11’ de gösterilmektedir.

Şekil 11. Katılımcıların Hangi Ürünlerde Pazarlama Sorunu Yaşadıklarına Göre Dağılımları

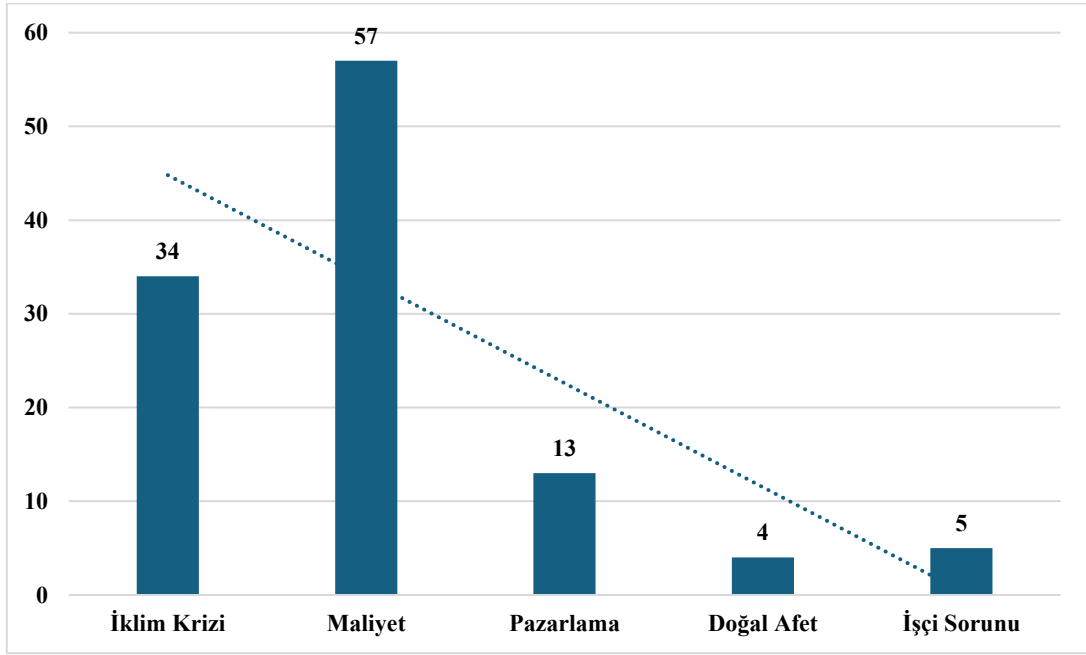

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Araştırmaya katılanlardan 24 kişi limon ürününü pazarlama konusunda sorun yaşadıklarını ifade etmektedir. 16 kişi portakal ürünlerinde, 4 kişi yer fıstığı ve 3 kişi ise hurma ürünlerinde pazarlama sorunu yaşadıklarını ifade etmektedir.

Araştırmaya katılanlardan tarımsal üretimi en çok etkileyen soruna ilişkin verdikleri yanıtların dağılımları Şekil 12’ de gösterilmektedir.

Şekil 12. Katılımcıların Tarımsal Üretimi En Çok Etkileyen Soruna Göre Dağılımları

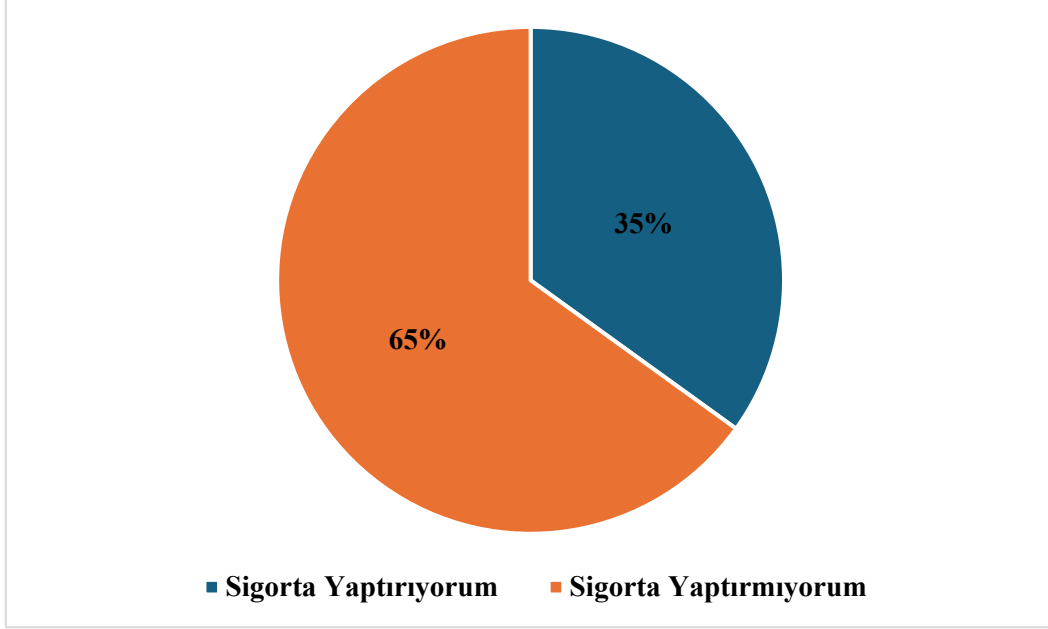
Araştırmaya katılanlar tarımsal üretim konusunda 57 kişi en çok maliyet konusunda sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. 34 kişi iklim krizinin sorun olduğunu ifade ederken pazarlama konusunda 13 kişi, işçi konusunda sorun yaşayan 5 kişi ve doğal afetlerden sorun yaşayan sayısı ise 4 olarak tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılanların tarım sigortası yaptırmaları durumlarına göre dağılımları Şekil 13’ de verilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 13. Katılımcıların Sigorta Yaptırma Durumlarına Göre Dağılımları

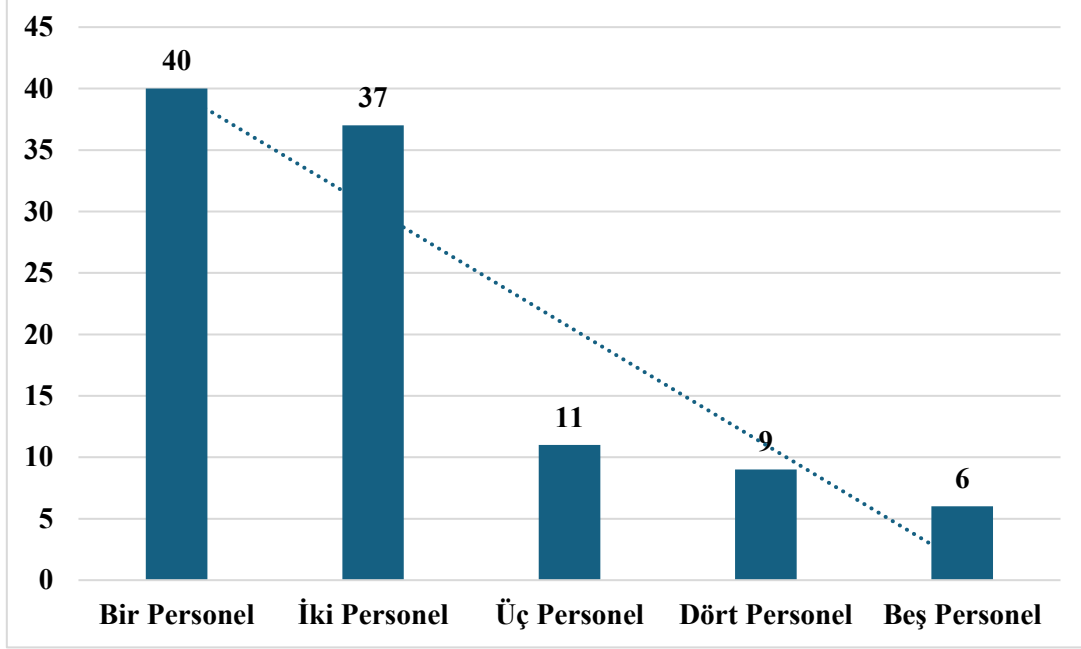
Araştırmaya katılanların tarım sigortası yaptırmaları durumlarına ilişkin 36 katılımcı (% 35) tarım sigortası yaptırdıklarını, 67 katılımcı (% 65) ise tarım sigortası yaptırmadıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılanların işletmelerinde toplam çalıştırdıkları personel sayılarına ilişkin dağılımları Şekil 14’ de gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 14. Katılımcıların Çalışan Sayılarının Durumlarına Göre Dağılımları

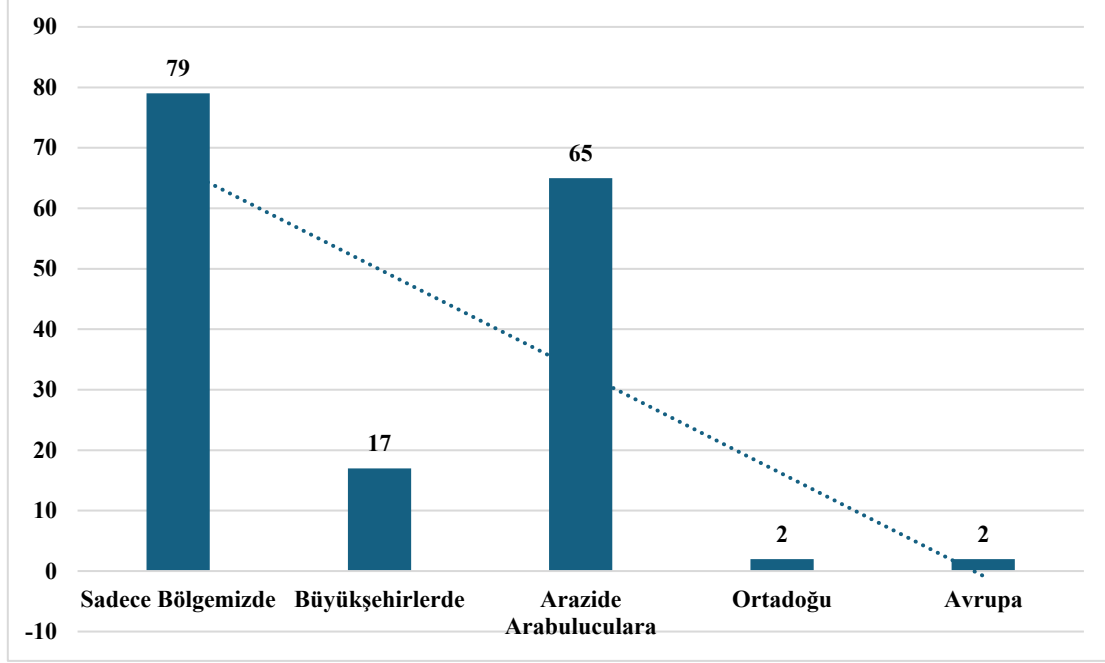
Araştırmaya katılanların işletmelerinde çalışan sayılarına göre dağılımlarına Şekil 14’ de bakıldığında bir personel çalıştıran sayısının 40 kişi olduğu, iki personel çalıştıranların 37 kişi, üç personel çalıştıran 11 kişi iken, dört personel çalıştıran sayısı 9’dur. Araştırmaya katılanlardan 6 kişi ise beş personel çalıştırdıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılanların tarımsal ürünleri pazarlama durumuna ilişkin dağılımları Şekil 15’ te gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 15. Katılımcıların Tarımsal Ürünleri Pazarlama Durumlarına Göre Dağılımları

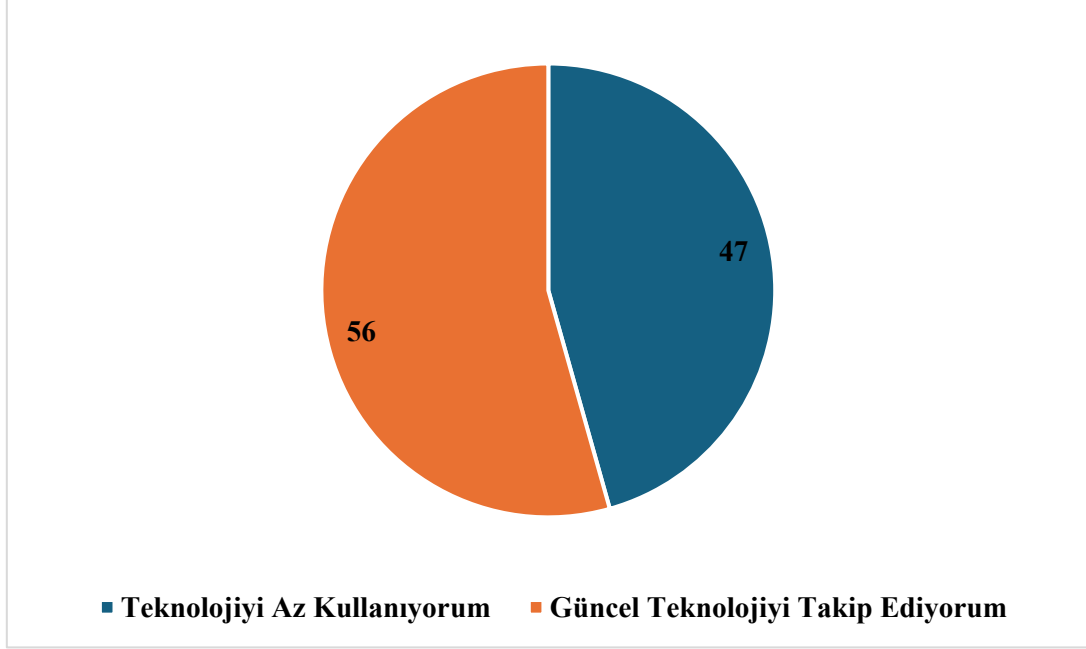
Araştırmaya katılanların tarımsal ürünleri pazarlama durumlarına göre dağılımları verilen Şekil 15 incelendiğinde, 79 kişinin sadece bölgelerinde ürünlerini pazarlayabildikleri, 65 kişinin arazide arabulucular ile ürünlerini pazarlayabildikleri görülmüştür. Büyükşehirlerde ürünlerini pazarlayabilen katılımcıların sayısı 17, Ortadoğu ve Avrupa'ya ürünlerini pazarlayanların ise en düşük seviyede sadece 2'şer kişi oldukları görülmektedir.

Katılımcıların teknoloji kullanım durumlarına ilişkin dağılımları Şekil 16' da gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 16. Katılımcıların Teknoloji Kullanım Durumlarına Göre Dağılımları

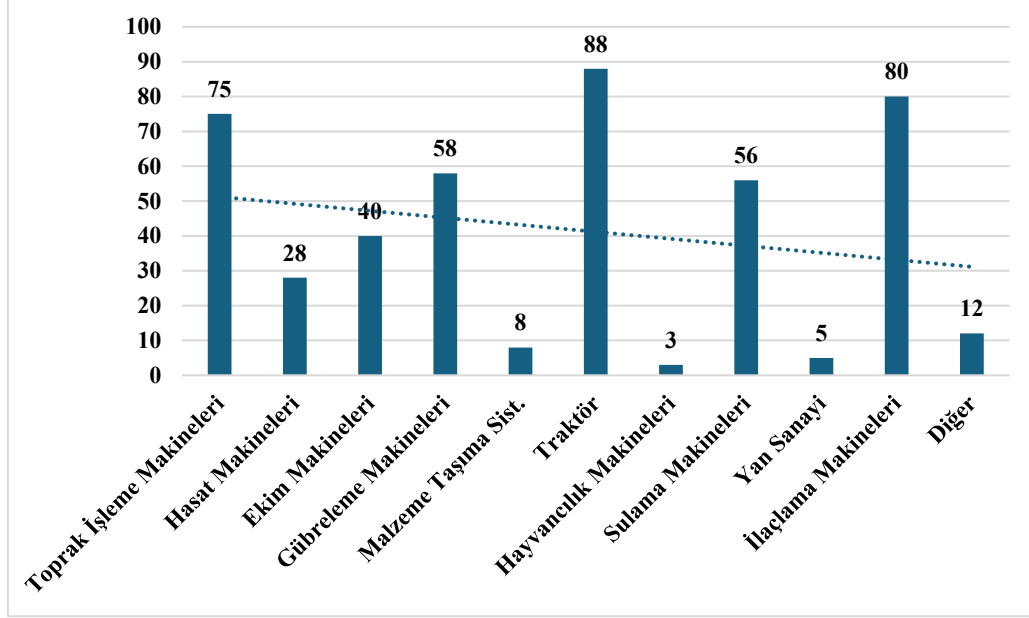
Araştırma katılanların teknoloji kullanımına göre dağılımların Şekil 16’ da incelendiğinde teknolojiyi az kullanıyorum cevabını verenler 47 kişi iken, güncel teknolojiyi takip ettiklerini ifade edenler ise 56 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu anlamda teknolojiyi güncel takip etmeleri konusunda üreticilerin yönlendirilmeleri ve üreticilere eğitimler verilmesi önerilebilir.

Katılımcıların alet / edavat kullanım çeşitlerine göre dağılımları Şekil 17’ de gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 17. Katılımcıların Alet / Edavat Çeşitleri Durumlarına Göre Dağılımları

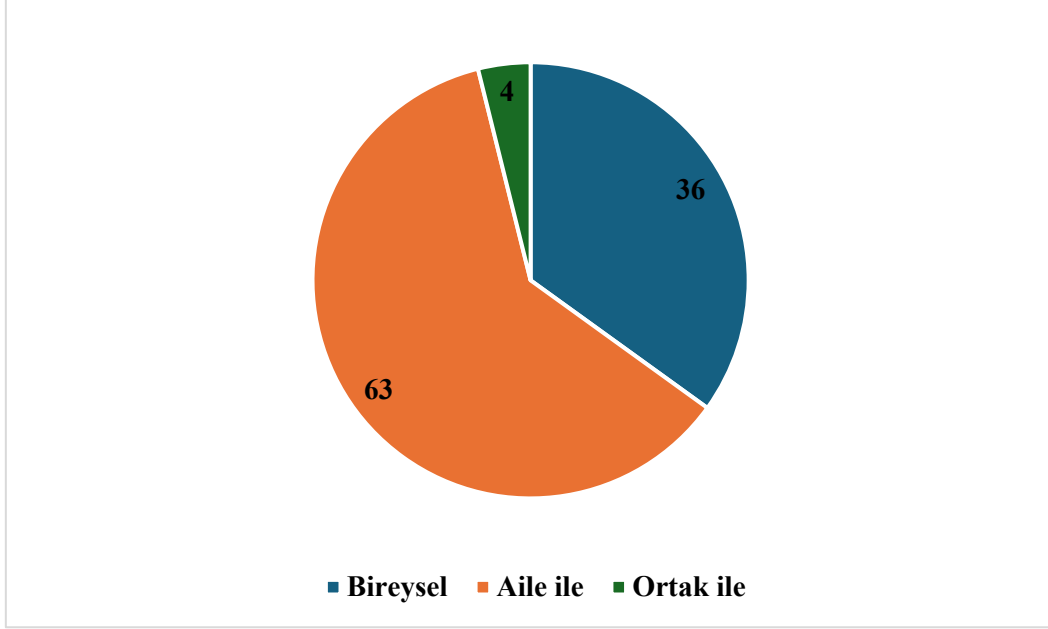
Araştırmaya katılanların Şekil 17’ de verilenlere göre alet / edavat çeşitleri durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında traktör sahibi olanların 88 kişi, ilaçlama makinelerine sahip olanların 80 kişi oldukları görülmektedir. Toprak işleme makinelerine sahip olduklarını ifade edenler 75 kişi iken, gübreleme makineleri sahibi kişiler 58, sulama makinelerine sahip olanlar ise 56 kişi ile birbirlerine yakın olarak görülmüştür. Az sayıda katılımcılardan ise 5 kişi yan sanayi, 3 kişi ise hayvancılık makinelerine sahip olduklarını ifade etmiştir.

Katılımcıların çiftçilik yapma durumlarına göre dağılımları Şekil 18’ de gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 18. Katılımcıların Çiftçilik Yapma Durumlarına Göre Dağılımları

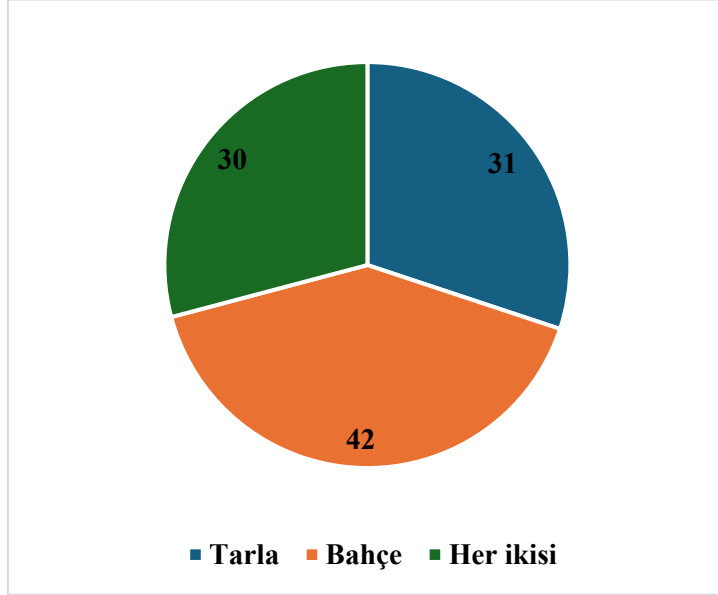
Araştırmaya katılanlardan 63 kişi aile ile çiftçilik yaptıklarını ifade etmiştir. Şekil 18’ de verilenlere göre 36 kişi bireysel çiftçilik yaptıklarını ifade ederken 4 kişi ise ortak ile çiftçilik yaptıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılanların aile içerisinde çiftçilik yapma oranlarının geleneksel anlamda çiftçiliğe devam ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcıların arazi durumlarına göre dağılımları Şekil 19’ da gösterilmiştir.

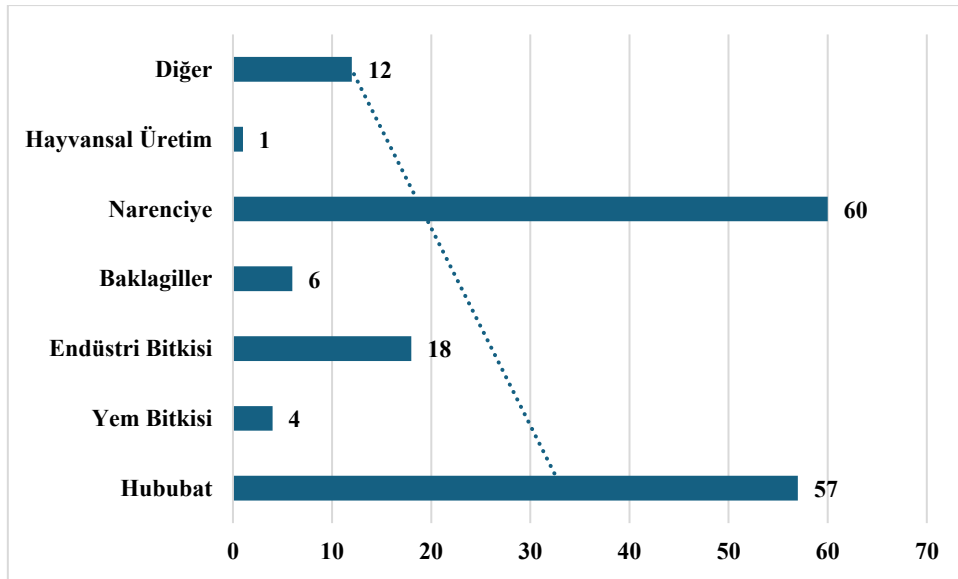
Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 19. Katılımcıların Arazi Durumlarına Göre Dağılımları

Araştırmaya katılanlardan 42 kişi arazilerinin bahçe niteliğinde olduğunu ifade etmektedir. Katılımcılardan 31 kişi tarla sahibi olduklarını, 30 kişi ise hem tarla hem de bahçe niteliğinde araziye sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların ürettikleri ürünlere göre dağılımları Şekil 20’ de gösterilmiştir.

Şekil 20. Katılımcıların Ürettikleri Ürün Durumlarına Göre Dağılımları

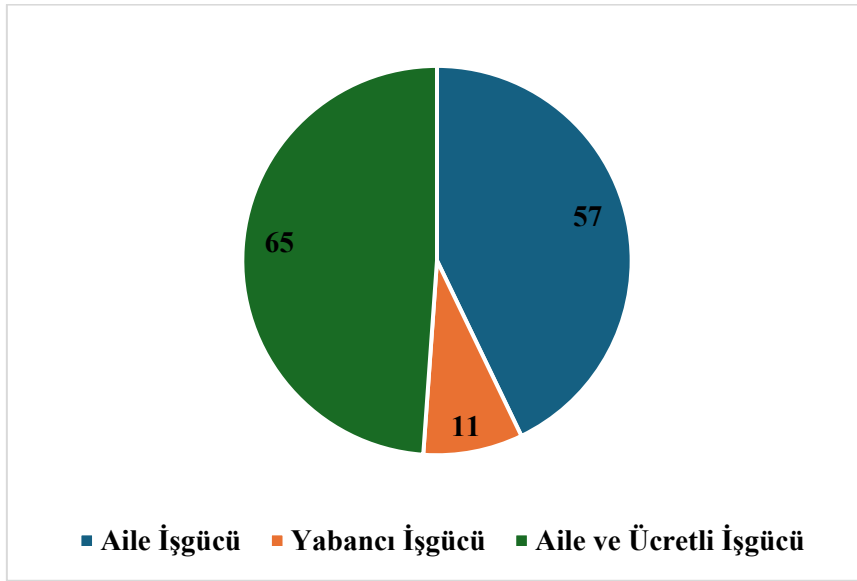

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Araştırmaya katılan katılımcılar en çok narenciye, 60 kişi, ürettikleri görülmüştür. Üreticiler narenciyeden sonra hububat ürettiklerini, 57 kişi ile ifade ederken endüstri bitkisi üreten 18, baklagil üreticisi 6 kişi, yem bitkisi üreticisi 4 kişi ve hayvansal üreticisi ise 1 kişi olarak tespit edilmiştir. Bunlar haricinde diğer ürün üreticisi olduğunu ifade edenler ise 12 kişi olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların işgücü konusunda dağılımları Şekil 21’ de gösterilmiştir.

Şekil 21. Katılımcıların İşgücü Durumlarına Göre Dağılımları

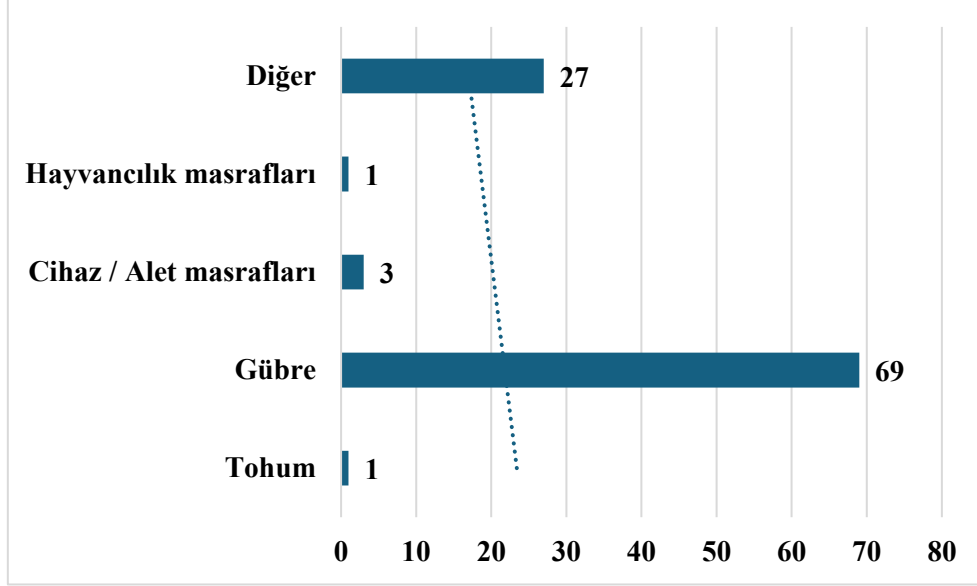
Araştırmaya katılanların işgücü durumlarına göre Şekil 21’e bakıldığında 65 kişinin aile ve ücretli işgücüne sahip oldukları görülmektedir. Katılımcılardan 57 kişi aile gücü ile üretim yaptıklarını ifade ederken, 11 kişi ise yabancı işgücü ile üretim yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılanların en çok masraf ettikleri duruma göre dağılımları Şekil 22’ de gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 22. Katılımcıların Masraf Durumlarına Göre Dağılımları

Araştırmaya katılanların en çok masraf yaptıkları duruma ilişkin dağılımları Şekil 22’ de bakıldığında, gübre masrafını ifade edenlerin çoğunlukta oldukları 69 kişi, görülmektedir. Cihaz / alet masraflarını ifade eden 3 kişi, tohum ve hayvancılık masraflarını ifade edenler ise 1’er kişidir. Diğer farklı durumları ifade edenlerin ise 27 kişi olduğu görülmektedir. Bu anlamda üreticilerin en çok gübre masraflarından şikâyet ettikleri ifade edilebilir.

1.1. Üreticilerin Akıllı Tarıma İlişkin Görüşlerine Yönelik Bulgular

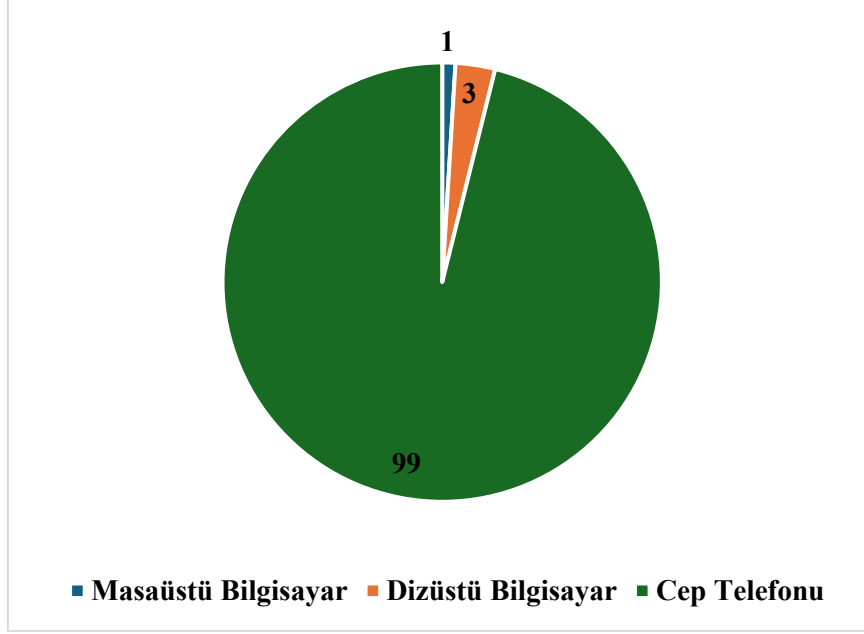
Çevresel Sürdürülebilirlik için Akıllı Tarım ve Sınır Ötesi İş Diyalogu kapsamında üreticilere uygulanan ankette, üreticilerin akıllı tarım alanına ilişkin bulgularına bu bölümde yer verilmektedir.

Araştırmaya katılanların interneti hangi ortamlardan kullandıklarına ilişkin bulgular Şekil 23’ te gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 23. Katılımcıların İnternet Kullanım Durumlarına Göre Dağılımları

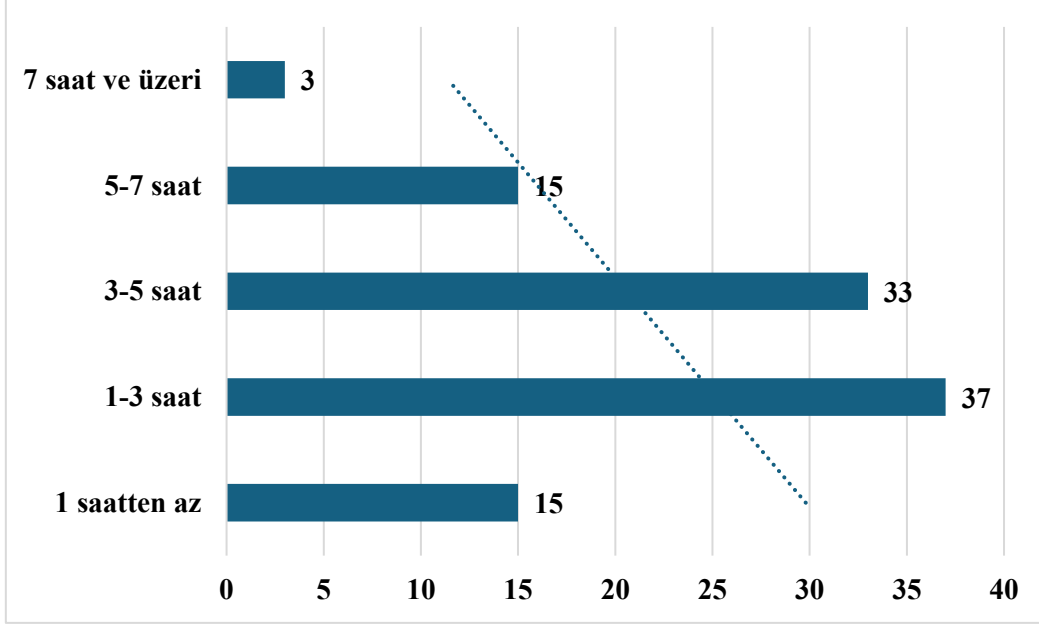
Araştırmaya katılanların interneti nereden kullandıklarına ilişkin soruya yöneltilen cevaplarda Şekil 23’ de gösterildiği üzere en çok cep telefonlarından bağlantı sağlandığı 99 kişi ile görülmektedir. Üreticilerin mobil durumda çalışan olmaları özellikle cep telefonu kullanımını zorunlu kıldığı ifade edilebilir. Dizüstü bilgisayar kullanıcı olduklarını ve internete bu sayede erişim sağladıklarını ifade edenler 3 kişi iken yalnız bir üretici masaüstü bilgisayardan internete erişim sağladığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan üreticilerin internette geçirdikleri ortalama zamana göre dağılımları Şekil 24’ te verilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 24. Katılımcıların İnternette Geçirdikleri Zamana Göre Dağılımları

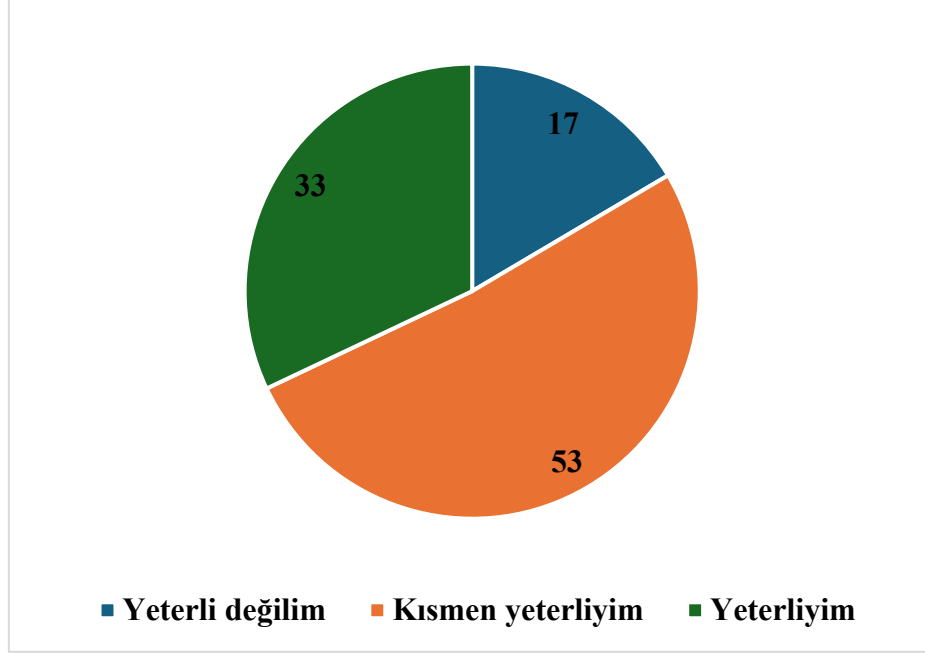
Araştırmaya katılanların internete girdikleri zaman aralığına göre dağılımları Şekil 24’ te verilmiştir. Şekil 24’ te verilenlere göre 37 kişi 1-3 saat arası internete bağılı kaldıklarını, 33 kişi 3-5 saat arası internete bağılı kaldıklarını, 15’ er kişi ise 5-7 saat arası ve 1 saatten az internete bağılı kaldıklarını ifade etmişlerdir. Sadece 3 kişi 7 saat ve üzeri internet kullanıcısı olduklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların tarımda teknoloji kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları durumuna göre dağılımları Şekil 25’ te verilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 25. Katılımcıların Tarımda Teknoloji Kullanımı Konusunda Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına Göre Dağılımları

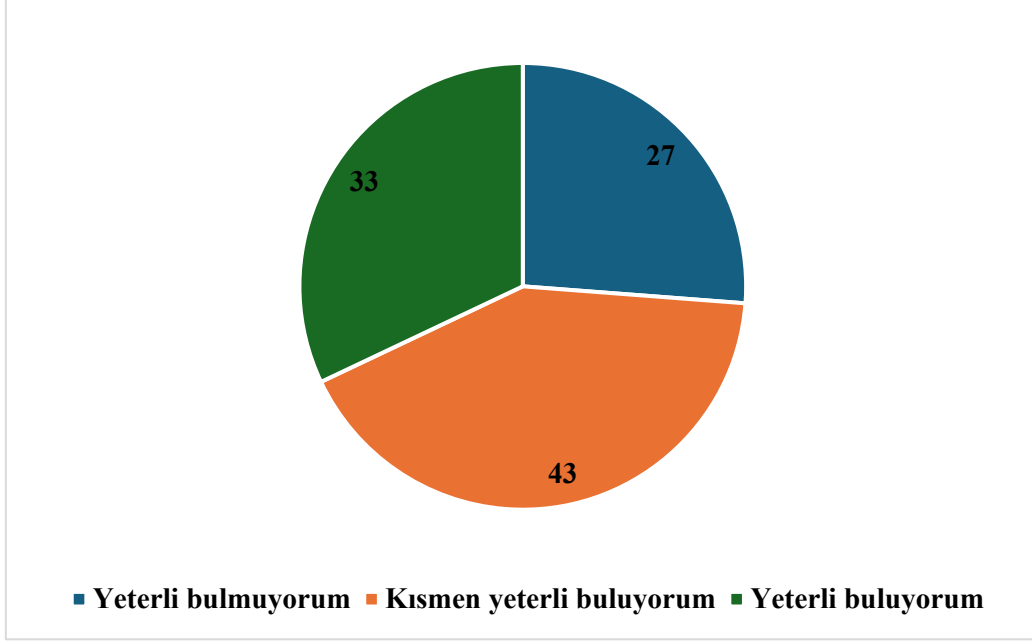
Araştırmaya katılanların tarımda teknoloji kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları durumuna göre dağılımlarına Şekil 25’ te bakıldığında, kısmen yeterli olduklarını ifade edenlerin sayısının yaklaşık toplam sayının yarısı 53 olduğu, yeterli olduklarını ifade edenlerin sayısının 33 olduğu ve kendisini yeterli değilim şeklinde ifade edenlerin sayısının ise 17 olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılanların medyada (TV, sosyal medya vb.) yer alan tarım programlarını bilgilendirici ve eğitici bulmaları durumlarına göre dağılımları Şekil 26’ da verilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 26. Katılımcıların Tarım Programlarına İlişkin Görüşlerine Göre Dağılımları

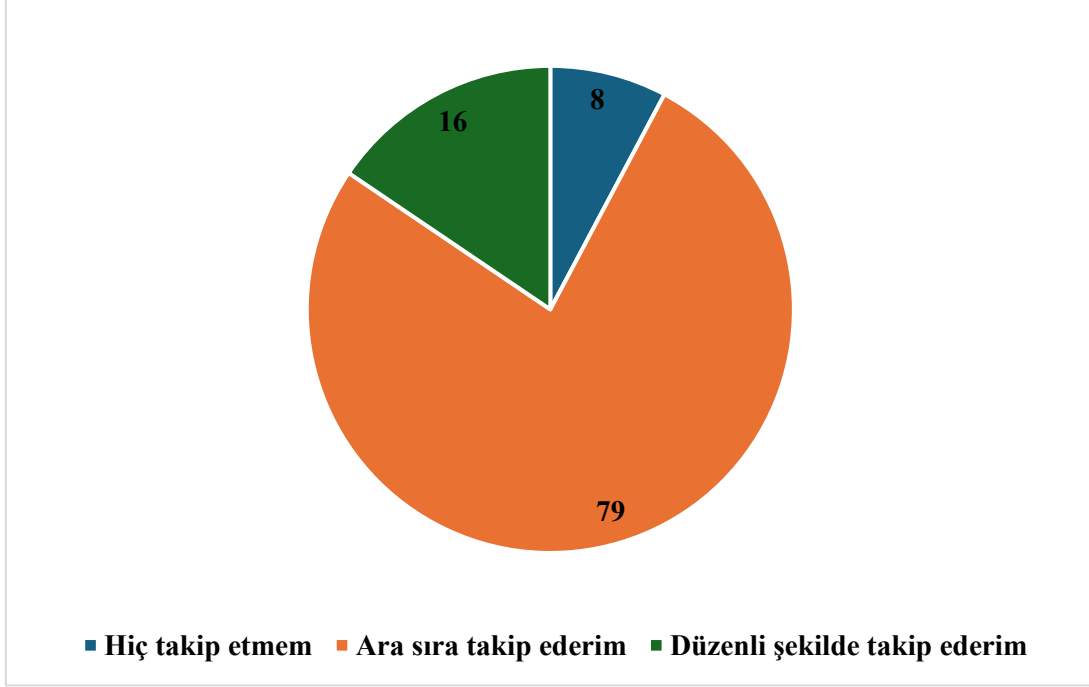
Katılımcıların medyada (TV, sosyal medya vb.) yer alan tarım programlarını bilgilendirici ve eğitici bulmaları durumlarına göre dağılımları Şekil 26’da incelendiğinde, kısmen yeterli bulan katılımcıların sayısı 43 iken, yeterli bulanların sayısı 33, yeterli bulmayan katılımcıların sayısı ise 27 olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılanların tarım ile ilgili gelişmeleri dijital ortamlardan ne sıklıkla takip ettiklerine ilişkin dağılımları Şekil 27’ de gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 27. Katılımcıların Gelişmeleri Dijital Ortamdan Takip Etmelerine Göre Dağılımları

Araştırmaya katılanların tarım ile ilgili gelişmeleri dijital ortamlardan ne sıklıkla takip ettiklerine ilişkin dağılımlarına Şekil 27’ de bakıldığında, 79 kişinin ara sıra gelişmeleri takip ettikleri, 16 kişinin düzenli şekilde takip ettikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında 8 kişinin ise tarım ile ilgili gelişmeleri dijital ortamdan hiç takip etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1’ de araştırmaya katılanların teknoloji kullanımlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Tablo 1. Katılımcıların Teknoloji Kullanımlarına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

İş ortamında ve günlük yaşantınızda teknoloji kullanımı hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz.	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Çiftçiler bilgisayar / tablet / cep telefonu gibi aletleri kullanabilirler.	3	2	34	45	19
Çiftçiler verileri girmek ve takip etmek için internete sahiptir.	2	11	46	34	10
Cihaz ve internet sahipliği çiftçilere ek yük bindirecektir.	7	17	40	28	11
Çiftçiler verileri sisteme doğru ve düzenli olarak girmektedirler.	16	9	42	27	8
Çiftçiler tüm bilgileri verilerse daha çok vergi vermek durumunda kalacaklardır.	7	13	34	31	18

Tablo 1’de araştırmaya katılanların teknoloji kullanımlarına yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Tablo 1’ de verilenlere göre iş ortamında ve günlük yaşantılarında teknoloji kullanımını değerlendiren üreticiler, bilgisayar / tablet / cep telefonu gibi aletleri kullanabilirliklerini ifadelerinde 45 kişi konuya katıldıklarını, 19 kişi ise kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Az sayıda üretici bilgisayar / tablet / cep telefonu gibi aletleri kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Üreticiler verileri girmek ve takip etmek için internete sahiptir önermesine katıldıklarını büyük çoğunlukla ifade etmişlerdir. Bir önceki önermede olduğu gibi az sayıda katılımcı önermeye katılmadıklarını ifade etmiştir. Katılımcılar cihaz ve internet sahibi olmalarının kendilerine ek yük bindireceği ifadesine 40 kişi ile kısmen katılıyorum, 28 kişi ile katılıyorum ve 11 kişi ile de kesinlikle katılıyorum ifadelerinde bulunmuştur. 17 kişi katılmadıklarını, 7 kişi ise hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan 42 kişi çiftçilerin verileri sisteme doğru ve düzenli olarak girmekte olduğunu kısmen katılıyorum şeklinde ifade ederken, 27 kişi bu duruma katıldıklarını, 8 kişi ise kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir. Aynı önermeye 9 kişi katılmadıklarını, 16 kişi ise hiç katılmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılanlar tüm bilgileri verildiğinde daha fazla vergi vermek durumunda kalacak olmaları durumunu kısmen katıldıklarını ifade edenler 34 kişi, katıldıklarını ifade edenler 31 kişi ve kesinlikle katıldıklarını ifade edenler ise 18 kişidir. Bu önermeyi kabul

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

etmeyenlerin sayısı 13 kişi iken, kesinlikle katılmadıklarını ifade edenler ise 7 kişi olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılanların tarım teknoloji bağlamına ilişkin bulguları Tablo 2’de verilmiştir. Bu anlamda iş ortamında ve günlük yaşantılarında teknoloji kullanımı hakkındaki görüşleri yer almaktadır.

Tablo 2. Çiftçilerin Tarım Teknoloji Bağlamına İlişkin Bulgular

İş ortamında ve günlük yaşantınızda teknoloji kullanımı hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz.	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Genellikle	Her Zaman
7.1. Tarımsal projelerde kullanılan son teknolojilere ilgi duyarım.	8	5	22	49	20
7.2. Dünyada tarımı gelişmiş ülkelerin tarımsal projelerine ilgi duyarım.	5	7	27	41	24
7.3. Ülkemizde tarımın ekonomiye etkisi ile ilgilenirim.	-	8	29	41	26
7.4. Ülkemizden dünyaya ihraç edilen tarım ürünleri ve bu ürünlerin miktarları ile ilgilenirim	5	15	43	25	16
7.5. Ülkemizde organik tarım hakkındaki projelere ilgi duyarım.	7	16	31	29	21
7.6. Bir tarım ürününün nasıl daha verimli üretileceği hakkında projelerim vardır.	12	14	31	31	15
7.7. Gelecekte tarımla ilgili herhangi bir alanda proje üretmek isterim.	7	17	30	25	24

Araştırmaya katılanların tarım teknoloji bağlamına yönelik yanıtları doğrultusunda iş ortamında ve günlük yaşantılarında teknoloji kullanımı hakkındaki görüşleri Tablo 2’ de gösterilmiştir. Araştırmaya katılanların tarımsal projelerde kullanılan son teknolojilere ilgi duymaları durumuna göre verdikleri yanıtlara bakıldığında her zaman ilgilendiklerini ifade edenler 20 kişi, genellikle ilgi duyduklarını ifade edenler 49 kişi olarak belirlenmiştir. Bazen ilgilendiklerini ifade edenlerin sayısı 22 olarak görülmektedir. Hiçbir zaman ilgilenmediklerini ifade edenler 8 kişi iken, nadiren ilgilendiklerini ifade edenler ise 5 kişi olarak belirlenmiştir.

Katılımcılardan dünya tarımında gelişmiş ülkelerin tarımsal projelerine ilgi duyduklarını ifade edenler Tablo 2 incelendiğinde 41 kişi genellikle ilgi duyduğunu ifade ederken, 24 kişi ise her

Avrupa Birliğı tarafından finanse
edilmektedir

zaman ilgi duyduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda katılımcıların yüksek oranda gelişmiş ölkelerin dünya genelinde tarımsal projelerine ilgi duydukları ifade edilebilir.

Ölkemizde tarımın ekonomiye etkisi ile ilgilenmeleri konusuna Tablo 2’ de bakıldığında, 41 kişi bu konu ile genellikle ilgilendiklerini, 26 kişi ise her zaman ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. 29 kişi bazen ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Hiçbir zaman cevabını veren kimse olmaz iken, 8 kişi ise nadiren tarımın ekonomiye etkisi ile ilgilendiklerini belirtmişlerdir.

Ölkemizden dünyaya ihraç edilen tarım ürünleri ve bu ürünlerin miktarları konusuna Tablo 2’ den bakıldığında, 43 katılımcı bazen ilgilendiklerini, 25 katılımcı genellikle ilgilendiklerini ve 16 katılımcı ise her zaman ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. 15 katılımcının nadiren ifadesinde bulundukları ve 5 katılımcının ise hiçbir zaman ifadesinde bulundukları Tablo 2’ de gösterilmiştir.

Organik tarım konusunda ölkemizde yer alan projelere ilgi duymaları konusuna bakıldığında, 31 kişi bazen ilgi duyduklarını, 29 kişi genellikle ilgi duyduklarını ve 21 kişi ise her zaman ilgi duyduklarını Tablo 2’ye göre ifade etmektedir. Bu anlamda önermede 16 kişi nadiren konuya ilgi duyduklarını ifade etmiştir. 7 kişi ise hiçbir zaman şeklinde ifade de bulunmuştur.

Bir tarım ürününün nasıl daha verimli üreteceği hakkında projeleri olmaları konusunda katılımcılar Tablo 2 bulgularına göre 31 kişi genellikle yanıtını vermiş, 31 kişi bazen yanıtını vermiş, 24 kişi ise her zaman projeleri olduğu yanıtını vermiştir. Bu anlamda katılımcıların ürünlerin daha verimli üretilmeleri ile alakalı projelerinin var olduğu sonucuna varılabilir. 14 kişi nadiren projelerinin olduğunu, 12 kişi ise hiçbir zaman projelerinin olmadığını ifade ettiği de görölmektedir.

İş ortamında ve günlük yaşantılarında teknoloji kullanımlarına yönelik araştırmacılara iletilen gelecekte tarımla ilgili herhangi bir alanda proje üretmek istemeleri durumlarına ilişkin önermeye 30 katılımcı bazen, 25 katılımcı genellikle ve 24 katılımcı da her zaman yanıtlarını vermiştir. Bu anlamda katılımcıların proje üretme konusunda istekli oldukları Tablo 2 bulgularında görölmektedir. Bunun yanı sıra 17 katılımcı nadiren proje üretme isteğinde olduğunu, 7 katılımcı da hiçbir zaman proje üretme isteğinde olmadığını ifade etmektedir.

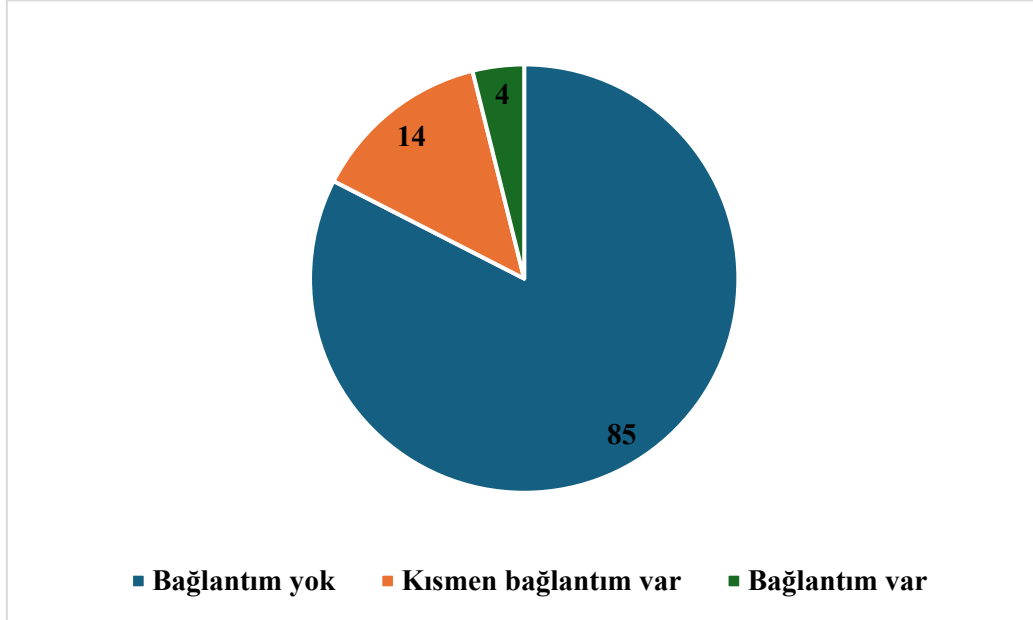
Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Üreticilerin Yurtdışı İşbirliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde üreticilerin yurtdışı işbirliklerine ilişkin bulgulara yer verilmektedir. Katılımcıların yurtdışına satışı (ihracatı) konusunda, yurtdışına pazarlamada yeterli düzeyde bilgi birikimine sahip olmaları konusunda, yurtdışı işbirliği oluşturma istekleri konusunda ve Yunanistan veya Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki ticaret odaları ile bilgi alışverişleri konusunda edinilen bulgulara bu bölümde yer verilmektedir.

Araştırmaya katılan üreticilerin yurtdışına satışları (ihracatları) konusunda bağlantılarına ilişkin bulgular Şekil 28’ de verilmiştir.

Şekil 28. Üreticilerin Yurtdışı İşbirliklerine İlişkin Dağılımları

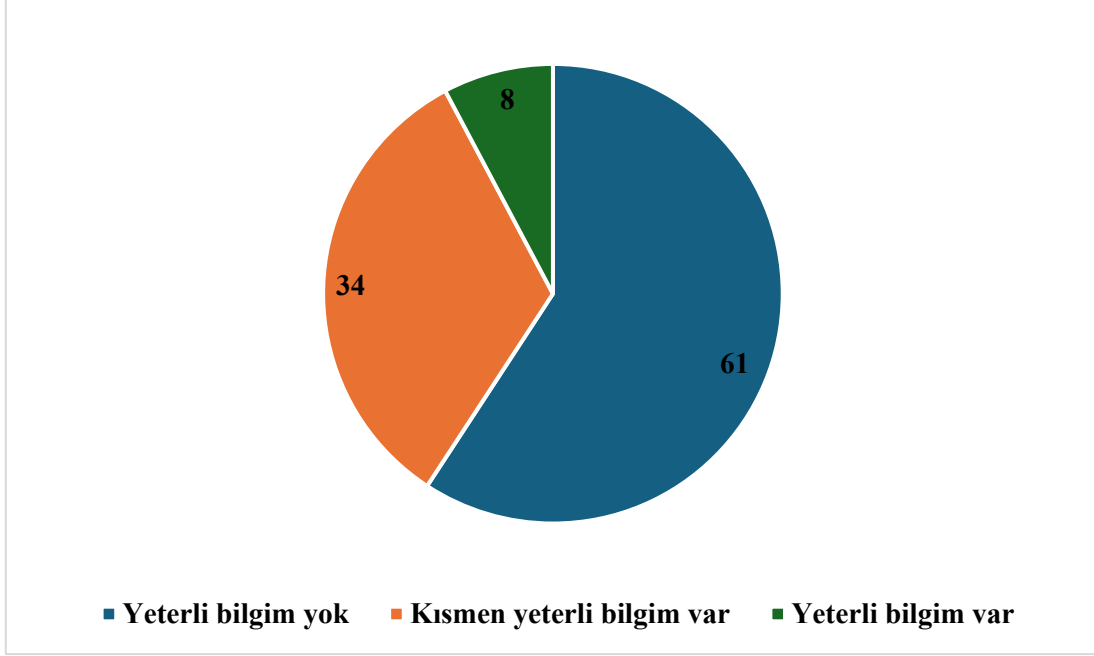
Ürünlerinin yurtdışı satışı, ihracatı konusunda bağlantılarının olmadığını ifade edenlerin sayısı 85 iken, 14 katılımcı kısmen bağlantılarının olduğunu, yalnız 4 katılımcı ise bağlantılarının olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmaya katılanların ürünlerinin yurtdışına pazarlanmasına ilişkin yeterli düzeyde bilgi birikimine sahip olma durumlarına ilişkin dağılımları Şekil 29’ da gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 29. Ürünlerin Yurtdışına Pazarlanmasına İlişkin Bilgi Birikimine Göre Dağılımları

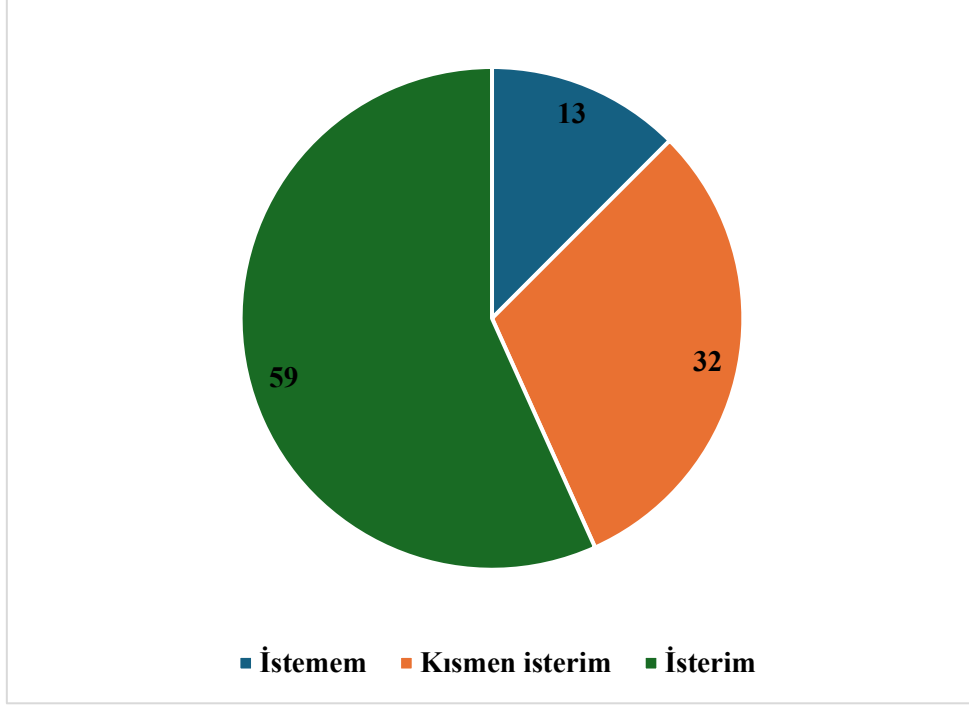
Araştırmaya katılanların ürünlerinin yurtdışına pazarlanmasına ilişkin yeterli düzeyde bilgi birikimlerine sahip olunması durumlarına göre dağılımlar Şekil 29’ da verilmiştir. Şekil 29’a göre ürünlerin yurtdışına pazarlanmasına ilişkin bilgilerinin yeterli olmadığını ifade edenlerin sayısı 61, kısmen yeterli bilgiye sahip olduklarını ifade edenlerin sayısı ise 34 olarak tespit edilmiştir. Yurtdışına ürün pazarlama konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını ifade edenlerin sayısı 8 olarak tespit edilmiş ve oldukça düşük olduğu belirlenmiştir.

Yurtdışı işbirliği oluşturmak istenmesi durumuna göre dağılımlar Şekil 30’ da gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 30. Yurtdışı İşbirliği Oluşturulması İsteği Durumuna Göre Dağılımlar

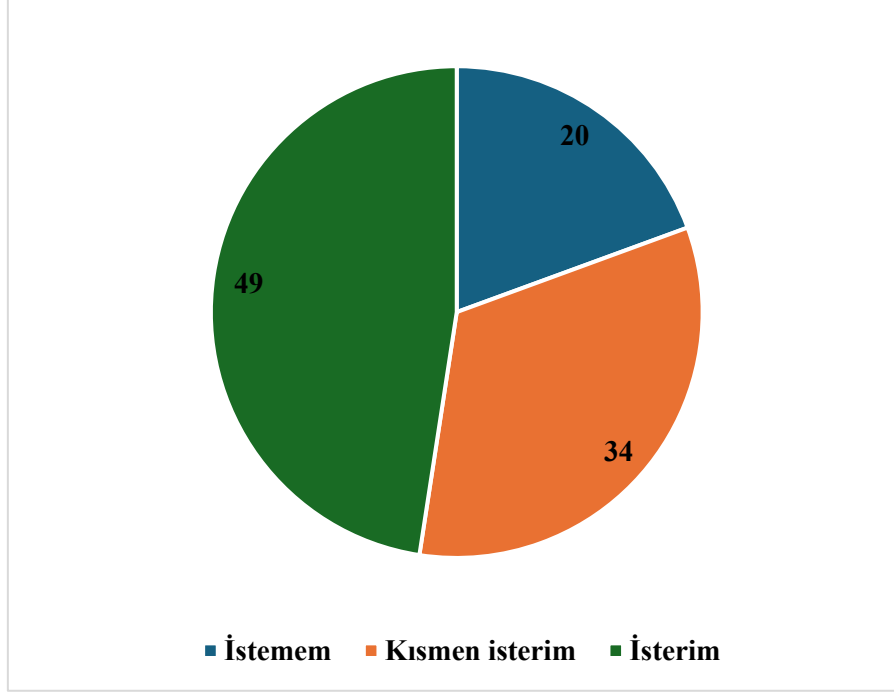
Katılımcıların yurtdışı işbirliği oluşturma isteklerine göre dağılımları verilen Şekil 30 incelendiğinde 13 katılımcının istemedikleri, 32 katılımcının kısmen istedikleri, 59 katılımcının ise yurtdışı işbirliği oluşturmaya istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamda araştırmaya katılan üreticilerin büyük çoğunluğu yurtdışı ile işbirliği oluşturma isteğinde oldukları belirlenmiştir.

Yunanistan veya Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki ticaret odaları ile bilgi alışverişi yapmak isteme durumlarına göre katılımcıların bulgularına ilişkin dağılımlar Şekil 31’de gösterilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Şekil 31. Yunanistan veya AB Ticaret Odaları ile Bilgi Alışveriş İsteği Durumuna Göre Dağılımlar

Yunanistan veya Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki ticaret odaları ile bilgi alışverişi yapma isteklerine göre dağılımları Şekil 31’ de incelendiğinde 49 katılımcının bilgi alışverişi yapmak istediği, 34 katılımcının ise kısmen istedikleri görülmektedir. 20 katılımcı ise bilgi alışverişinde bulunmak istemediğini ifade ederek en az oranı oluşturmaktadır.

AB Yeşil Mutabakatına İlişkin Bulgular

Avrupa Birliği (AB) yeşil mutabakatına ilişkin bulgulara bu bölümde yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların Avrupa Birliği (AB) yeşil mutabakatına ilişkin bulguları Tablo 3’ te verilmiştir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Tablo 3. AB Yeşil Mutabakatına İlişkin Bulgular

Yeşil Mutabakat kapsamında aşağıdaki konular hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz.	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
8.1. Pestisit kullanımının azaltılması	4	7	37	31	24
8.2. Organik tarımın artırılması	3	4	23	43	30
8.3. Karbon emisyonlarının azaltılması	2	4	30	44	23
8.4. Sürdürülebilir su kullanımı	1	2	23	35	42

Araştırmaya katılanların Tablo 3’ te AB yeşil mutabakatına ilişkin görüşleri incelendiğinde pestisit kullanımının azaltılmasına yönelik 4 kişi hiç katılmadıklarını ifade ederken, 7 kişi katılmıyorum ifadesinde bulunmuştur. 37 kişi kısmen katıldıklarını ifade ederken, 31 kişi ise katılıyorum ifadesinde bulunmuştur. Aynı önermeye 24 kişi ise kesinlikle katılıyorum şeklinde fikir beyan etmiştir.

Organik tarımın artırılması konusuna ilişkin katılımcılardan hiç katılmıyorum diyenler 3 kişi iken, 4 kişi katılmıyorum ifadesinde bulunmuş, 23 kişi ise kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. 43 kişi katılıyorum şeklinde ifade de bulunurken, 30 kişi ise kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Karbon emisyonlarının azaltılması hakkında AB yeşil mutabakatına ilişkin olarak katılımcılar 2 kişi hiç katılmıyorum ifadesinde bulunurken, 4 kişi ise katılmıyorum ifadesinde bulunmuştur. 30 katılımcı bu önermede kısmen katılıyorum ifadesinde bulunmuşken, 44 katılımcı ise katılıyorum şeklinde ifade de bulunmuşlardır. 23 katılımcı ise kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Sürdürülebilir su kullanımı konusunda araştırmaya katılanlar Tablo 3 bulgularına göre 1 katılımcı hiç katılmıyorum ifadesinde bulunmakta iken, 2 katılımcı ise katılmıyorum şeklinde ifade de bulunmuşlardır. 23 katılımcı kısmen katılıyorum şeklinde ifade de bulunmuşlar, 35

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

katılımcı ise katılıyorum şeklinde ifade de bulunmuşlardır. 42 katılımcı ise kesinlikle katılıyorum şeklinde ifade de bulunmuşlardır.

Araştırmaya katılanların karşılaşılan zorluklar ve ihtiyaçlara ilişkin görüşlerine ait bulgulara Tablo 4’ te yer verilmiştir.

Tablo 4. Karşılaşılan Zorluklar ve İhtiyaçlara İlişkin Bulgular

Yeşil Mutabakata uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar hakkındaki görüşlerinizi belirtiniz.	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
9.1. Finansman eksikliği	1	9	30	34	29
9.2. Bilgi eksikliği	4	7	26	39	27
9.3. Teknoloji eksikliği	3	9	44	26	21
9.4. Pazar belirsizliği	-	3	35	35	30

Araştırmaya katılanların yeşil mutabakata uyum sürecinde karşılaşılan zorluklara ilişkin görüşleri Tablo 4’ de gösterilmiştir. Tablo 4’ e göre finansman eksikliği olduğu konusunda görüş belirten katılımcılardan sadece 1 kişi hiç katılmadığını ifade ederken, 9 kişi katılmadıklarını ve 30 kişi ise kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılardan 34 kişi katılıyorum ifadesinde bulunurken, 29 kişi ise kesinlikle katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Bilgi eksikliği konusunda yeşil mutabakata uyum sürecinde karşılaşılan zorluklara ilişkin katılımcılardan 4 kişi hiç katılmadıklarını ifade ederken, 7 katılımcı ise katılmıyorum ifadesinde bulunmuşlardır. 26 katılımcı kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca önermeye ilişkin 39 katılımcı katılıyorum ifadesinde bulunurken, 27 katılımcı ise kesinlikle katılıyorum ifadesinde bulunmuşlardır.

Teknoloji eksikliği konusunda hiç katılmıyorum ifadesinde bulunan 3 kişi iken, 9 kişi katılmıyorum ifadesinde bulunmaktadır. 44 katılımcı kısmen katıldıklarını, 26 katılımcı ise katılıyorum ifadesinde bulunmuşlardır. 21 kişi ise kesinlikle katıldıklarını önermede ifade etmişlerdir.

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

Pazar belirsizliği konusunda 3 katılımcı katılmıyorum ifadesinde bulunmuşlardır. Bunun yanı sıra 35 katılımcı kısmen katıldıklarını, 35 katılımcı katılıyorum ifadesinde bulunmuşlardır. 30 katılımcı ise kesinlikle katılıyorum ifadesinde bulunmuşlardır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Tarım sektöründe faaliyet gösteren çiftçilerin yanı sıra paydaşların, KOBİ'lerin, çalışanların ve diğeri insan kaynaklarının karar alma mekanizmalarının nasıl çalıştığını, karşılaşılan sorunları ve diğeri tarımsal üretim ile ilgili konuları belirleyebilmek için "Kozan" daki Yerel Toplulukların İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi" bu anket çalışması hazırlanmıştır. Anket, mevcut tarım uygulamaları, teknik beceriler, dijital araçlara aşinalık ve ek destek veya eğitime ihtiyaç duyulan alanlar hakkında sonuçlar sunmaktadır. Bu kapsamda, yerel bağlam hakkında değerli bilgiler sağlanmakta ve proje için eğitimler, dijital kaynaklar ve mentorluk faaliyetleri konularında, ihtiyaçları karşılayacak şekilde uyarlanmasına olanak tanınmaktadır. Bu anket çalışması, proje faaliyetlerini Kozan' daki çiftçilerin ve KOBİ'lerin pratik gereksinimleriyle uyumlu hale getirmek ve proje sonuçlarının ilgili, erişilebilir ve etkili olmasını sağlamak açısından önemlidir. Anket Kozan Bölgesini en iyi şekilde temsil edecek bir örneklem seçimi ile 103 çiftçi ve KOBİ temsilcisine bölgede uygulanmıştır. Bu kapsamda çalışmanın sonuçları rapor olarak hazırlanmış ve yayımlanmıştır.

Araştırmaya katılanların öncelikle ilk bölümde demografik yapılarına ait bulgulara yer verilmiştir. Yaş değişkeni açısından incelendiğinde araştırmaya katılanların orta yaş düzeyinde olduğu görülmüştür. Araştırmanın yapıldığı bölgede üreticilerin özellikle 51 – 60 yaş aralığında ve 41 – 50 yaş aralığında yoğunlaştığı görülmüştür. Cinsiyet değişkeni açısından katılımcıların çoğunluğunun erkeklerden oluştuğu kadınların daha az sayıda tarım ile ilgilendikleri araştırma sonuçlarında tespit edilmiştir. Bu gerekçelerden ötürü projenin amaçları arasında yer alan genç üreticilerin ve kadın üreticilerin sayılarında artış yaşanması beklenilmektedir. Kozan ilçesinde elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda özellikle eğitimlerde ve projenin diğeri aktivitelerinde kadın ve gençlere yönelik çalışmaların yapılması önerisinde bulunulabilir.

Avrupa Birliğı tarafından finanse
edilmektedir

Mesleki deneyim konusunda katılımcıların 10 yıl üzerinde tecrübeye sahip oldukları görölmektedir. Bu anlamda tarımsal faaliyet süreçlerini bildikleri, proje hedeflerini yönlendirebilecek yanıtlarda bulundukları ifade edilebilir. Eğitim düzeyleri anlamında katılımcılar lise ve lisans mezuniyetine göre dağılımlarda yoğunluk göstermişlerdir. Alanyazında daha önceki yıllarda yapılan çalışmalarda eğitim seviyesinin düşük olduğu ancak her geçen yıl eğitim seviyesinde yükselme yaşandığı ifade edilebilir. Bu anlamda katılımcıların çevresel sürdürülebilirlik farkındalığında oldukları ve akıllı tarım ile sınır ötesi iş diyalogu konularında iletişime açık olacakları yorumunda bulunulabilir. Bu sayede projede istenilen hedeflere yerelde ve uluslararası alanda ulaşılabilceğı ön görülebilir.

Katılımcıların ailedeki kişi sayıları Türkiye'deki ortalama düzeyindedir. Özellikle Kozan ve bölgesinde aile ile tarım yapıldığı düşünöldüğünde ailedeki kişi sayısı önem arz etmektedir. Kozan ve bölgesinde işletme / arazi genişliğine göre katılımcıların ortalama düzeyde arazi genişliklerine sahip oldukları araştırma bulgularında görölmüştür. Bu arazi genişlikleri alt ve orta genişliktedir. İşlenilen arazilerde mülkiyet durumunun ise hem mülk hem kira şeklinde bir arada işletildiğı ifade edilebilir. Üreticilerin işledikleri arazi genişliğine göre kazanç miktarlarının da orantılı olduğu görölmektedir. Üreticiler orta ve alt düzey arazi genişliğine sahip olmaları dolayısıyla gelirleri de bu doğrultuda bulunmaktadır.

Kozan'da en çok mısır, portakal, buğday ve limon üretiminin bulunduğu ifade edilmiştir. Ayrıca bunların yanında farklı türde ürünler de üretilmektedir. Üretimdeki farklılık bölgenin tarımsal zenginliğini göstermektedir. Sahip olunan ürün zenginliğine rağmen bölgedeki üreticilerin neredeyse yarıya yakını pazarlama sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Pazarlama sorunu yaşanan ürünler arasında limon, portakal, yer fıstığı ve hurma bulunmaktadır. Özellikle bu ürünlerin pazar payının genişletilmesi gerekmektedir.

Üreticiler tarımsal üretimi en çok etkileyen sorunun maliyet, iklim krizi ve pazarlama olduğunu ifade etmektedir. Bu anlamda proje kapsamında tarımsal sorunların çözölmesinde öncelikli meselelerin bu konular olduğu ifade edilebilir. Maliyeti düşürme ve pazarlamayı artırmada akıllı tarım uygulamaları ve sınır ötesi iş diyalogundan faydalanılmalıdır. Üreticiler doğal afet

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

sorunu yaşadıklarını da ifade etmişlerdir. Ancak karşılaşılan afetlere rağmen sigorta yaptırma durumlarına göre dağılımların düşük oranda olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılanlar işletmelerinde bir veya iki personel çalıştırdıklarını yüksek oranda ifade etmişlerdir. Bu oranın işletmelerde daimî ve sigortalı olarak çalışanlar olduğunu belirtmek gerekmektedir. Katılımcıların tarımsal ürünlerini pazarlama durumlarına göre sadece bölgelerinde satış yapabildikleri ve arazide arabulucular sayesinde satış gerçekleştirildiği görülmektedir. Yurtdışına kendilerinin satış yaptıkları oranı oldukça düşük seviyede tespit edilmiştir. Çevresel Sürdürülebilirlik için Akıllı Tarım ve Sınır Ötesi İş Diyalogu projesi ile başta Yunanistan olmak üzere özellikle sınır ötesi iş diyalogunun geliştirilmesinin oldukça önemli olduğu proje anket bulguları ile doğrulanmaktadır.

Güncel teknolojiyi takip eden katılımcıların, az kullananlara göre fazla olduğu görülen araştırmada, akıllı tarım konusunda özellikle çalışmalarda bulunulacak olması olumlu bir durumdur. Katılımcılar traktör, ilaçlama makineleri ve toprak işleme makineleri gibi farklı türlerde alet / edavatlara sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca aile ile çiftçilik yapma oranlarının oldukça fazla olduğu da üreticiler tarafından ifade edilmiştir. Katılımcılar hem bahçe hem de tarla tarımı yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar bu arazilerde narenciye ve hububat ürettiklerini ifade etmişler, bu anlamda yapılacak iş diyalogu çalışmalarında bu ürünler göz önünde bulundurulmalıdır. Aile ve ücretli işgücüne katılımcıların daha çok sahip oldukları, en çok masraf ettikleri durumu ise gübre harcamaları olarak ifade etmişlerdir. Üreticilerin akıllı tarıma ilişkin görüşleri araştırmanın bir diğer başlığını oluşturmaktadır. Katılımcılar internete en çok cep telefonu ile bağlandıklarını, bu sürenin 1-3 saat ve 3-5 saat arası olduğunu ifade etmişlerdir. Bu anlamda yapılan çalışmada oluşturulacak uygulamaların mobil platformlara uygun olması ifade edilebilir.

Tarımda teknoloji kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları durumunu katılımcılar, kısmen yeterli olduklarını çoğunlukla ifade etmişlerdir. Akıllı tarım için sınır ötesi siber topluluk kurulması, akıllı ve hassas tarım kapasitesinin geliştirilmesi gibi proje çıktılarının oluşmasında üreticilerin hazır bulunuşluğunun yüksek olduğu ifade edilebilir. Katılımcılar

Avrupa Birliği tarafından finanse
edilmektedir

tarıma yönelik programları kısmen yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca gelişmeleri dijital ortamdan ara sıra takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Üreticiler iş ortamlarında ve günlük yaşamlarında teknoloji kullanımı konusunda verileri girmek, interneti takip etmek konularında kısmen yeterli olduklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra üreticiler tarımsal projelerde kullanılan son teknolojilere ilgi duyduklarını, dünya tarımı ve Türkiye’de tarımın ekonomisi ile ilgilendiklerini belirtmişlerdir. Üreticiler organik tarım, tarımda verimin artırılması ve gelecekte tarımla ilgili proje üretimi konularına da ilgi duyduklarını araştırma bulgularında belirtmişlerdir.

Yurtdışı işbirliklerine ilişkin üreticiler bağlantılarının bulunmadığını ifade etmişlerdir. Çok az sayıda katılımcı kısmen bağlantısı olduğunu birkaç kişi ise bağlantısı olduğunu belirtmiştir. Bu anlamda yurt dışı iş diyalogu geliştirilmesi için gerçekleştirilen projenin bölge üreticileri açısından elzem olduğu ifade edilebilir. Ürünlerin yurtdışına pazarlanmasına ilişkin bilgi birikimi konusunda katılımcılar yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Buna rağmen yurtdışı işbirliği oluşturulması konusuna üreticilerin çoğunluğu istedikleri ifadesinde bulunmuşlardır. Yunanistan veya Avrupa Birliği (AB) ticaret odaları ile bilgi alışverişinde bulunma konusunda üreticilerin büyük çoğunluğu istediklerini ifade etmişlerdir.

Avrupa Birliği (AB) yeşil mutabakatına ilişkin bulgulara üreticiler pestisit kullanımının azaltılması, organik tarımın artırılması, karbon emisyonlarının azaltılması ve sürdürülebilir su kullanımı konularında istekli olduklarını araştırma bulgularında ifade etmişlerdir.

Üreticilerin en çok karşılaştıkları sorunlar arasında finansman eksikliği, bilgi eksikliği, teknoloji eksikliği ve Pazar belirsizliğinin bulunduğu da araştırma bulgularında ifade edilmiştir.

Bu araştırma sonuçları ile, farklı kurum ve kuruluşlar tarafından gelecekte benzer projelerin geliştirilmesinde, anket sorularının ve sonuçlarının yararlı bir başvuru kaynağı oluşturması beklenmektedir. Yeterli katkının sağlanabilmesi amacıyla anket bulgularının ülke çapında ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla paylaşımı hem konuya ilişkin bilgi düzeyinin artırılmasını hem de proje hakkında farkındalık yaratılmasını sağlayacaktır.

